

Saulėta, dieną 65°, naktį 50°
Saulė teka 6:30, leidžiasi

VOL. LV

Library of Congress
Periodical Division
Washington, D. C. 20540

NAUJIENOS

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

Chicago, Ill. — Pirmadienis, rugsėjo-September 16 d., 1974 m.

Kaina 15c

218

The First and Greatest Lithuanian Daily in America
NAUJIENOS
The Lithuanian Daily News
Published by The Lithuanian News Publishing Co., Inc.
1739 So. Halsted Street, Chicago, Ill. 60608
Haymarket 1-6100
Over One Million Lithuanian In The United States

RYT ATIDARO JUNGTTINIŲ TAUTŲ SESIJA

DIDĖJANTIS SANTALKOS VAIDMUO

Pasaulinė Baltų Santalka posėdžiavo New Yorke Estų namuose š. m. rugsėjo 6 d. Buvo svarstyti šie klausimai: Europos Saugumo ir Bendradarbiavimo konferencijos tolimesnė eiga; Australijos ir Naujosios Zelandijos Sovietų Sąjungai de jure pripažinimas jos neteisėtai aneksuotas Lietuvą, Latviją ir Estiją; Simo Kudirkos padėtis; Baltiškųjų organizacijų tarpusavio bendradarbiavimas; Išklausyti tautiniai pranešimai.

Nors ir Europoje prie Viduržemio jūros vyko ginkluotas susikirtimas, manoma, kad tie įvykiai konferencijos nesuardys, — ji bus priversta iki galo. Pagal daugybę turimų dokumentų ir informacijų, Prancūzijos pasiūlyta formula ir jos kieta laikysena dėl savo pasiūlymo, galinti būti priimta Europos sienų klausimu — būsimi paskelbta deklaracija, pripažinti tautoms laisvą apsisprendimą ir jo vykdymą bei žmogaus teisių ir laisvių gerbimą. Išvadoje sutarta, kad netrukus Santalką sudarančių organizacijų pirmininkai išdėstys konkretų veiklos planą.

Iš Australijos yra gauta daug laisvų ir spaudos, kad ten pasireiškia didelė vyriausybės nutarimui opozicija. Pabaltiečių labai energinga bendra veikla aukštai vertinama, ir juo toliau, juo didesnį pritarimą gaunanti. Opozicinės dabartinės vyriausybės partijos glaudžiai bendradarbiauja su pabaltiečiais, kuriems pritaria ir iš kitų tautų kilę australiečiai. Buvo patvirtinta, kad Australijos vyriausybė gausiai siunčiami protestai Lietuvių, latvių ir estų iš viso pasaulio kraštų. Siunčiami protestai ir Naujosios Zelandijos vyriausybė. Buvo susirūpinę, kad Kanados vyriausybė nenuėmė tuo pačiu keliu, kuriuo nuėjo Australija ir Naujoji Zelandija.

Dėl Simo Kudirkos vadavimo eigos ir dabartinės jo padėties išsamiai posėdžio dalyvių painformavo Daiva Kežienė, ypatingai į šią veiklą įdėjusi daug sumanumo ir darbo. Valstybės Departamentas ilgai buvęs visai nerangus imtis Kudirkos bylos aiškinimo Tik kongresininkams ir kai kuriems senatoriams pradėjus veikti, V. D. savo diplomatinėmis priemonėmis pradėjęs veikti ir gana nuoširdžiai bendradarbiauti su dviem organizacijom: "Americans for Simas", kuriai pirmininkauja p. Kežienė ir "Seaman's Education Federation", kuriai vadovauja latvis dr. Roland Paegle. Tačiau, ypatingai daug nuveikusi jo žmona Gražina Paegle-Kulikauskaitė. Nuo gegužės mėn. ji laikiusi nuolatinį telefoninį ryšį su V. D., JAV ambasada Maskvoje ir Kudirkos motina. Jau esą padaryta daug išlaidų ir kvietė latvius ir estus prisidėti savo lėšomis. Sovietai Kudirkai pasiūlė savo pasą, bet jis atsisakęs jį priimti ir su juo išvažiuoti, nes jis nenori pažeisti Amerikos pilietybės, apie tai jis pats telefonu pasakė p. Paegle. Dr. Kežutis Valiūnas viešai padėkojo p. Kežienėi ir p. Paegle už jų didelį įnašą Kudirkai išvažiuoti.

Apsvarščius šiuos tris labai svarbius klausimus, ryšium su kuriais visų trijų tautų — lietuvių, latvių ir estų bendra ir efektinga veikla tiek daug yra padariusi, posėdžio dalyviai vieningai pasisakė, kad visuose kraštuose reikia dar labiau suglaudinti savo jėgas svarbiems savo tautų reikalams ginti. Čia išryškėjo ir sudarytosios Santalkos vis didėjantis vaidmuo. Todėl turi būti einama ir

IS VISO PASAULIO

ČIKAGA. — Čikagos viešųjų mokyklų mokytojai nutarė streikuoti, jei jų algos nebus padidintos 11%. Ketvirtadienį mokytojai, priklausę unijai, turės balsuoti, ar pradėti streiką, kurį rekomenduoja unijos vadovybė. Tai jau būtų ketvirtas Čikagos viešųjų mokyklų streikas per penkerius metus.

WASHINGTONAS. — Amerika pakeis visus Izraelio kovos lėktuvus, kurie buvo prarasti per paskutinįjį karą su arabais. Izraelis gaus iš Amerikos beveik viską, ką premjeras Rabinas reikalavo, praneša gynybos departamento pareigūnai. Prezidentas Fordas buvo įtikintas, kad Izraelis reikia apginkluoti, nes sovietai stipriai ginkluoja Siriją.

BIELGRADAS. — Jugoslavijoje išaiškintas 27 komunistų sąmokslas pakeisti Jugoslavijos politiką gali pabloginti Tito santykius su Maskva. Pats Tito pasmerkė "stalinistų" grupę, kuri siekusi nuversti jo vyriausybę. Sovietų Sąjunga paneigė savo įsimašymą į šių komunistų veiklą, nors grupės tikslas buvęs padidinti Kremliaus įtaką Jugoslavijos režime.

LONDONAS. — Iš Pekino Londoną pirmos klasės lėktuvu, su specialiomis deguonies maskėmis, bambuko ataugų patiekalais, lydimos trijų Pekino zoologijos sodo pareigūnų, atskrido dvi pandos: Ching-Ching ir Chia-Chia. Jos gyvens Londono zoologijos sode, kuriam Kinija jas padovanojo.

LONDONAS. — Liberalų partija Britanijoje pakeitė poziciją ir leido savo vadui Jeremy Thorpe jungtis į koaliciją su bėkuria kita partija. Kadangi darbiečiai jokios koalicijos nepripažįsta, valdžią po rinkimų gali sudaryti liberalai su konservatoriais, jei darbiečiai nelaimėtų užtikrintos daugumos.

toliau tuo keliu, kaip vyko Helsinky ir vyksta dabar.

Apie savo atskirą veiklą painformavo organizacijų pirmininkai. Uldis Grava pasidžiaugė, kad Kanadoje pabaltiečių pastangomis yra sudarytas etninų grupių prezidiumas. Ilmar Pleer paminėjo, kad estams pasisekė užmegsti ryšį su kelių laikraščių bendradarbiu dr. Kirk, kuris rašysias apie juos ir kad 1976 m. jie ruošia Baltimorėje savo tautinį festivalį. Dr. Kežutis Valiūnas painformavo apie Brazilskų padėtį ir kad Tautos Fondas yra inkorporuota organizacija ir gavo atleidimą nuo mokesčių. Jam duodamos aukos taip pat neapmokestinamos.

Posėdy dalyvavo šie lietuviai: dr. Kežutis Valiūnas, Juozas Audėnas, Aleksandras Vakselis, dr. Eugenijus Noakas, Eglė Žilionytė, Birutė Radzivanienė ir Vytautas Radzivas. Posėdžiui pirmininkavo dabartinis Santalkos pirmininkas, estas Ilmar Pleer.

Graikijoje kairiųjų liberalų veikėjas Andreas Papandreu įsteigė naują politinę partiją, kuri skatina artimesnius Graikijos ryšius su komunistinėmis valstybėmis.

V. VOKIETIJOS KANCLERIS SCHMIDT SPALIO MĖNESI VAŽIUOS Į MASKVĄ

BONA. — V. Vokietijos užsienio reikalų ministras Genscher paskelbė, kad spalio mėnesio pabaigoje kancleris Helmut Schmidt važiuos į Maskvą pasitarti su sovietų vadais. Šį sekmadienį sovietų užsienio reikalų ministras Gromyko atvyksta į Boną aptarti Schmidt'o kelionės planų. Užsienio diplomatai pastebėjo, kad Vokietijos kancleris pirmą kartą į Maskvą, dar nesimatus su nauju JAV prezidentu. Genscheris paaiškino, kad buvo neįmanoma surasti datą, kada prezidentas Fordas galėtų priimti kanclerį Schmidtą, be to, nesą jokių svarbių klausimų, kuriuos kancleris turėtų aptarti su JAV prezidentu.

Praėjusią savaitę Maskvos užsienio korespondentai gavo nuorašą laiško, kurį 3,500 Sovietų Sąjungoje gyvenančių vokiečių parašė Vokietijos kancleriui Vokiečiai prašo padėti jiems išvažiuoti iš Sovietų Sąjungos. Laiškas pasirašytas šeimų galvų, o šeimose yra virš 15,000 vokiečių.

Praėjusį pirmadienį vienas 51 metų vokiečių iš Estijos pasislėpė V. Vokietijos ambasadoje, jo dukterė suimta sovietų saugumo, o sūnus paimtas į kariuomenę, nors visa šeima yra padavusi pareiškimus vizai gauti.

Emigracijos varžymas žydų tautybės sovietų piliečiams sukėlė pasauliulyje pasipiktinimą ir spaudimą, kurio dėka, Maskva išleisdžia nemažus skaičius žydų. Vokiečių tautybės žmonių tarpe irgi yra tūkstančiai žmonių, kurie nori išvažiuoti, tačiau jų padėtis nebuvo tiek išgarsinta ir todėl Maskva mažai išleisdžia.

Sovietų Sąjungoje gyvena apie 1.8 milijonas vokiečių. Daug jų yra Sibire, Kazachstane. Šiuo metu Maskva išleisdžia per mėnesį apie 500 žmonių. Perna iš viso išvažiavo 4,441 vokiečiai, beveik visi į Vakarų Vokietiją. Daug vokiečių gyvena Baltijos respublikose, okupuotoje Latvijoje, Estijoje, Lietuvoje. Jų yra ir Kairiaučiaus srityje. Sovietai jų išvažiavimą visaip varžo. Prieš mėnesį Estijoje vienas vokiečių buvo nuteistas kalėjimo bausme už demonstravimą Maskvoje. Dažnai vokiečiai griebiasi bado streiko ar kitų demonstracijų.

Kancleris Schmidtas, lankydamsis Maskvoje, tikriausiai kalbės ir apie savo tautiečių kalinių sovietiniame "rojuje" iš kurio jie nori ištrukti. Bonos vyriausybės žiniomis, išvažiuoti nori pusė milijono. Pareiškimus yra padavę jau 42,000

Pabaltijo santarvė - 40 metų sukaktis

Prieš 40 metų, 1934 rugsėjo 12, Zenevoj, kuri tuo metu buvo Tautų Sąjungos būstinė, buvo pasirašyta Lietuvos, Latvijos ir Estijos draugiškumo ir bendradarbiavimo sutartis — Pabaltijo Santarvė. Sutarties signatarai buvo trys užsienio reikalų ministrai: Lietuvos — St. Lorzaitis, Estijos — J. Seljamas, Latvijos — V. Munters. Pagrindinis Santarvės organas buvo periodinės trijų užs. reik. ministrų konferencijos. Tarp 1934 ir 1940 įvyko 11 tokių konferencijų. Pabaltijos Santarvės sudarymas sustiprino trijų valstybių politinį svorį.

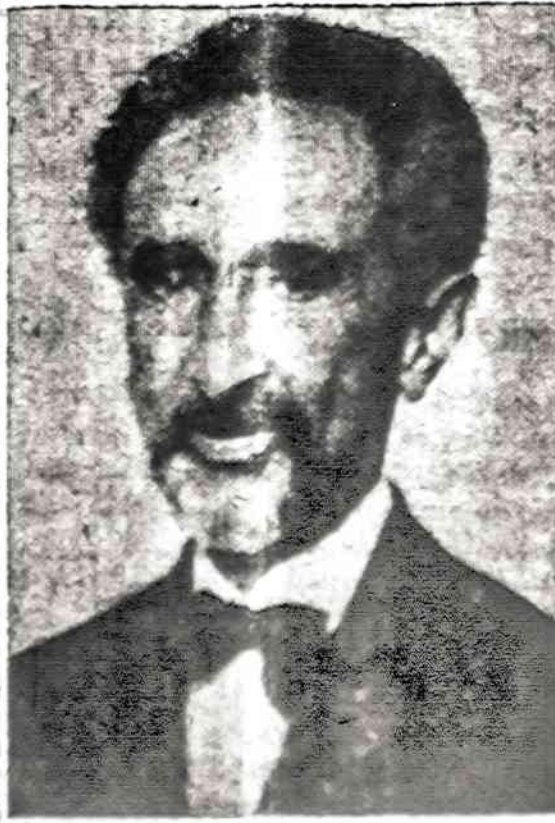
Santarvės tikslams vykdyti buvo sudaryti pagalbiniai ir patariamieji organai, kaip juristų biuras, ekspertų komisija ir kt. Speciali komisija buvo sudaryta tarifų suvienodijimo projektui išdirbti. Juristų biuras išskėlė sumanymą suvienodinti trijų valstybių įstatymus.

Santarvė leido bendrą žurnalą — Revue Baltique, su straipsniais anglų, prancūzų ir vokiečių kalbomis. Paskutinė laida buvo sovietų konfiskuota 1940 m. birželį, kai sovietai okupavo Pabaltijo valstybes. Sovietai taip pat apkaltino Pabaltijo vyriausybės tuo, kad Pabaltijo Santarvė buvo militarinė sutartis, nukreipta prieš Sovietų Sąjungą.

Lygiagrečiai su oficialiomis baltietiško bendradarbiavimo pastangomis kilo visų trijų kraštų visuomenės nuosirdus kooperavimas ir draugiškumas. Sudaryta eilė organizacijų; buvo rengiamos "pabaltiečių savaitės"; tautinių švenčių progomis buvo iškėliamos atitinkamos valstybės vėliavos kituose pabaltiečių kraštuose; nuolat pasikeičia studentų, savivaldybių ir kitų organizacijų ekskursijomis, ir pan.

Tas tradicinis bendradarbiavimas tęsiasi ir išsivijioje. (E)

ANKARA. — Turkijos premjero Ecevitto nutarimą važiuoti aplankyti Skandinavijos kraštų kritikuoja vyriausybės koalicijos partija — Tautinio Išganymo partija. Premjeras po Kipro invazijos Turkijoje labai populiarus ir ši kritika jam negali pakenkti.

Buvęs absoliutus Etiopijos valdovas, imperatorius Haile Selassie, kariuomenės buvo pašalintas iš sosto ir uždarytas kareivinėse

PREZIDENTAS FORDAS RUOŠIA KALBĄ

NEW YORKAS. — Prezidentas Fordas ruošia savo pirmą didesnę kalbą užsienio politikos klausimais. Jis ją pasakys Jungtinių Tautų Generalinėje Asamblėjoje, kuri pradeda savo sesiją ryt. Valstybės sekretorius Henry Kissinger irgi pasakys kalbą. JT 29-toji reguliari sesija atidaroma ekonominių sunkumų ženkle. Pabrangus naftos produktams, daugelis valstybių atsidūrė sunkumuose. Pabrango gazolinas, trąšos, nuo praėjusios sesijos pasaulyje gyventojų atsirado 75 milijonai daugiau. Jiems reikės butų, maisto, mokyklų ir darbų. Varginės šalys neturi tų dalykų savo gyventojams ir reikalauja paramos iš turtingesnių valstybių.

Imperatorius turi tris kambarius

ADDIS ABABA. — Nuverstas Etiopijos imperatorius, dabar gyvenas trijų kambarių bute, moliniame name, 4-tosios Armijos divizijos kareivinėse, buvo pastatytas prieš 160 anksčiau suimtų ministrų, kariškių, valdininkų, ir jam kareivinių aikštėje buvo pefskaityta proklamacija, kuri jį pašalina iš sosto.

Buvę valdininkai stebėjo šį pažeminantį aktą. Karinė taryba šitokią apeigą suorganizavo tam, kad būtų Etiopijos valdytojai nebebijotų imperatoriaus, jo keršto ir tardomi, aiškiai viską papasakotų apie buvusio režimo nuodėmes.

Naujas kresulys Nixono kojoje

SAN CLEMENTE. — Buvęs Baltųjų Rūmų gydytojas gen. Walter Tkach, aplankęs Richardą Nixoną Kalifornijoje, atrado, kad pacientas turi naują kraujo kresulį savo kaireje kojoje. Tas jam sukėlė periodinius skausmus ir jo koja ištūnusi. Dr. Tkach palaiko nuolatinis ryšius su Kalifornijos gydytoju dr. John Lundgreen, kuris buvusį prezidentą apžiūrėjo antradienį Palm Springs. Jis pataręs Nixonui eiti į ligoninę, tačiau pacientas atsisakęs.

Cinikai aiškina, kad Nixono patarėjai skelbia žinias apie buv. prezidento ligą, kad jam nereikėtų eiti į teismą liudininku Erlichmano, Mitchel ir Haldemano byloje.

MONASTIR. — Tuniso valdančioji partija paskelbė prezidentą Habib Bouryuiabą prezidentu iki gyvos galvos. Jam jau 71 metai. Manoma, kad parlamentas šį nutarimą patvirtins ir Bouryuiab perrinks lapkričio d. rinkimuose.

Japonijos premjeras Kakuei Tanaka šį mėnesį ruošiasi atvykti į Washingtoną susipažinti su prezidentu Fordu. Japonijos vyriausybė svarbu išlaikyti gerus santykius su Amerika, pareiškė premjeras.

Pirmas naujosios sesijos uždavinys bus priimti naujus narius. Atsirado nauja valstybė Guinea-Bissau, Granada, Suskaldytos tautos, kaip Korėja ar Vokietija išijungs su dviem atstovybėm. Pasaulio valstybių skaičius padidės iki 138.

Japonų teroristų žygis Olandijoje

HAGA. — Trys Japonų "Raudonosios armijos" nariai pagrobė Prancūzijos ambasadorių Olandijoje ir paėmė jį į kietą praejusį penktadienį, reikalaudami, kad prancūzai iš kalėjimo paleistų tos armijos narių Yutaka Furuya, 25 metų, suimtą Paryžiuje liepos mėn. Prancūzija sutiko kalinį paleisti, tačiau jis iš pradžių nenorėjo jungtis su trim teroristais, nes jis jų nepažįsta.

Teroristai reikalavo tik kalinio paleidimo ir saugaus išvykimo iš Olandijos, tačiau Furuya prie jų prisidėjus, atsirado naujas reikalavimas milijono dolerių pinigais.

Japonijos ambasadorius Olandijoje pasisūlė įkaičiu vieton prancūzų ambasadoriaus, tačiau olandų vyriausybė atsisakė jam leisti pasikeisti. Prancūzų ambasadorius, grafas Jacques Senard ir penki ambasados tarnautojai bei du ambasadoje buvę interesantai paimti įkaitais, esą sveiki. Olandai, paskutiniame žiniom, sutiko išleisti teroristus ir duoti jiems lėktuvą, jei jie paliks savo ginklus, tačiau teroristai atsisakė atiduoti ginklus.

Pietų Vietnamo lėktuvo nelaimė

SAIGONAS. — Pietų Vietnamo nukrito keleivinis lėktuvas su 68 asmenimis, kurių visi žuvo. Lėktuvas bandė pasukti iš kelio P. Vietnamo parašiutininkų majoro uniforma apsirėngęs vyrras, kuris grąsindamas dviem granatom, reikalavo sukli lėktuvą į Hanojų. Pilotas paaiškino, kad tokiai kelienei neužteks gazolino ir reikės nusileisti Phan Rang, 165 mylios į šiaurės vakarus nuo Saigono. Čia nelaimė ir įvyko.

Pietų Vietnamo žiniomis, lėktuve buvo ir užsieniečiai. Dar neaišku, ar lėktuvas buvo pirato susprogdintas, ar jis nukrito dėl kitų priežasčių.

NICOSIA. — Kipro saloje šandien bus pasikeista pirmais turkų ir graikų belaisviais, kurių yra apie 5,000. Pirmiausia bus paleisti sergantieji ir sužeistieji. Vėliau: jaunimas, studentai medicinos personalas ir mokytojai.

MADRIDAS. — Ispanijos policija kaltina baskus teroristus dėl bombos Madrido, kur 11 žmonių žuvo ir 71 buvo sužeistas, jų tarpe apie 12 policininkų.

LIETUVNIKAI

Kai kurių skaitytojų ir manęs nepatenkino spaudoje paskelbta hidroniminė teorija, būk vardas Lietuva yra kilęs iš upvardžio.

Duodu dar vieną, kitokį aiškinimą, išeidamas ne iš krašto vardo, bet iš tautinės, gal luominės, priklausomybės krašto gyventojų — lietuvininkų.

Mažvydas 1547 m. Catechismą prastai žadai rašo vardus: "lietuvininkump" ir "lietuvinika".

Vardus lietuvininkas ir lietuvininkas teikia ir modernūs žodynai: LRKZ, DLKZ, E. Fraenkelio LEW.

A. Kūrsaitis (2-1317) rašo, esą, lietuvininkai, ne lietuviai taip vadina save Prūsų lietuviai. St. Tarvydas (1958, 21 p.) rašo, kad Vakarų Lietuvos gyventojai save dažnai vadina "lietuvininkas" arba "lietuvininkas", latviai rityčiai lietuvius vadina litauniki ir lietuvinieki.

Pskovo ir Naugardo metraščiai lietuvius vadina litovniki.

Vardo lietuvininkas žodėdaryba

Vardas lietuvininkas turi dvi priesagas: -uv arba -uva ir -nikas arba -ininkas ir šaknį liet-.

Semantika pasakoma priesaga -uva

Priesaga, -uv, -uva pasako vietą, kur yra daug būdingų daiktų;

Bartuva, kur pastatytos baros, arba kur gyvenama bartų; Laukuva, aikštė paežeryje;

Raguva, tarpeklio vieta; Šiluva, vieta kur daugiau šilų; Vaduva, vieta, kur yra vadų (potvynio, arba po lietaus laikini ežerėliai);

Viržuva, vieta kur yra viržių, ir t. t.;

Lietuva, plotas su lietos privilegija.

Semantika pasakoma priesaga -nikas

Antroji priesaga -nikas pasako socialinius, juominius, ūkinius ir teisinius santykius tarp darbo arba tarnybos davėjo ir darbo atlikėjo, kaip matyti iš eilės pateiktųjų senų pavyzdžių:

Baudžiauninkas, nelaisvas darbininkas baudžiamas (vertimas) dirbti dvarui. Išsivystę iš dvaro kaimiečių (koimincų) ir dvaro bernų, bei iš karo belaisvių, nusikaltėlių ir t. t. Baudžiauninkas reiškia drausminimą, auklėjimą.

Bandininkas (daujėniečių bandininkas), laisvas darbininkas, dailininkas, už sutartą bandą atliekas savininkui darbą ir ruošą.

Banda buvusi sutariama gyvulių, javais, audeklų, pavirzių ir kitom gamtos gėrybėm. Banda — galvijai, keltuva. Banda — kepalas, kaip anglų lord — hlafor — loaf keeper — kepalų laikytojas. Banda — lauko dalis pavadama sėjai. Banda — to lauko derlius.

Bitininkas, kas laiko pas save bendras su kaimynų bites, jas kopia ir medų atiduoda bi-

Tautinių šokių mokytojos Irenos Smilgauskienės vadovaujama "Grandis" šoko rusų 8 dieną vykusiame Naujųjų piknike.

Nuotrauka Martyno Nagio

čių savininkui, bitkopis. Kas kita bičiulis: vienas kitam gaidi dovanos ir susibičiulavo.

Cyžininkas, Lietuvos Statuto bei papročio teise vadinamas asmuo, kuris nemokamai naudojasi sena dovana, arba už pigią kainą turi senas teises į naudą (lietą) svetimo turto, bet neturi nuosavybės teisių.

Darbininkas, laisvas asmuo atliekas kitam už mokesnį paprastą fizinį darbą, kur įdedama fizinė jėga. Darbininkai atsirado su pramonės pradžia.

Dvarininkas, stambaus ūkio savininkas, bajoras žemvaldis, turintis paveldėtą privilegiją versyti baudžiauninkus dirbti jo naudai.

Kampininkas, laikinai gyvenęs pas svetimus žmones įnamis.

Laukininkas, Klaipėdiečių laukininkas — ūkininkas. Daukanto laukininkas — priešingybė pilioniui, miestiečiui. Latvių laukininkas — kaimo gyventojas. Prūsų laukininkas — gaves iš valdovo leną valstietis. Visos laukininko lyties yra seno indoeuropietiški vediniai iš sen. indų (u)loka — laisva erdvė, laisvi toliai, pasaulis (Raen. 344 p.).

Medininkas, žemaičiai mede vadina gaivališkai augantį didelį plotą medyno. Medė buvusi valdovo valda. Medžioklei ir medyno eksploatacijai buvo pareigūnai, kuriuos DLK Vyriausias Medininkas Gr. Valavičius vadina "osočnikai", kurie turėjo sektį žvėrių rezervatus "osoki".

Daujėniečiai "osoki" vadina užsieniečiai. Vardas užsienis yra arba vedinys iš liet. siena (žiūr. upvardžius: Siengrabis, Sienci, Sieninž, ez. Sienis), arba yra senesnis baltų vedinys grūšes kaip latvių "Ūžinš" (Vasm. 3-170 — bičiū deivis, žirgų globėjas, latvių "Ūsenis, Ūsainis"). Kita medininkų pareiga buvusi priežiūra medžių kirtimo eksportui ir medžių deginimo pelenams.

Pusininkas, ūkio nuomininkas dirbęs visus darbus ir ruošą už pusę ūkio derliaus arba naudos. Samdininkas, laisvas darbininkas, arba tarnas, samdomas pagal samdos sutartį už algą.

Seimininkas, šeimos, sėbros, įmonės galva, bosas tvarkąs reikalus savo nuožiu.

Talkininkas, nemokamas darbininkas padedąs kaimynui atlikti sąlykartinį sutelktinį darbą su sąlyga, kad ir jam bus padėta talkoje.

Trakininkas, asmuo turįs teisę naudotis dvaro trako nauda: šienauti, uogauti, pasikirsti kuro, ganyti ir t. t., išeinant iš buvusių serytutinių santykių.

Trakas (forest) yra skirtingas nuo medės (wood) ir dikros. Trakas yra selėjamas, prižiūrimas, "kraustomas" medynas riboto ploto.

Ūkininkas (ūkinykas, Fraenk. 1160), savininkas turįs visas teises į ūkio naudą. Ūkiniko semantika atitinka lietuvininko sąvokai.

Vardo lieta semantika

Lieta, anot E. Froenkelio LEW (367) reiškia naudą, pelną, reikalą ir t. t.; lietuvių lietoti, lietuoti — būti naudinga, tikti. Klaipėdiečių lieta — t. p. (čia balsas -ie- tarmiškai tariamas -e-). Daukanto lieta — naudą, gėrybę; lietuoti — derėti, tikti kam. Kurš.

(2-1315) lieta — lieta — t. p.: lieta — vyras — verslininkas; lieta — medis, lietmedis — padarinis medis, traknus medis, Nutzholz; niekam lietai būti — niekam tikti, savo lieta atboti — savo naudą rūpintis. Latvių lieta — vertė, tinkamumas; lietai — naudoti. Suomių lieta — santykis, sąlyga (Fraenk. 367). Graikų aleios — neturtigas (Vasm. 2-36); poluleios — pasituris (reich begürtet. Vas. 2-36).

Vardo lieta etimologija

Vardas Lietuva reiškia kuopinį vienetą, reiškia vedinį iš vardo lieta. Lietuva reiškia privilegijuotą vietą, kur ir plotas ir jo lieta priklauso vien lietuvininkams.

Lietuvos erdvė buvo privilegijuota ir skirtinga nuo dvaro; kurio baudžiauninkų darbo nauda priklausė dvarininkui, skirtinga nuo trako, kuris priklausė dvarui, bet į kurio naudą turėjo teisę servitutiniai darbininkai; skirtinga nuo medės, kurios nauda buvo valdovo monopolis.

Tad lietuvininkai buvo luomas, labai anksti įsivertę į privilegijuotą luomą, buvo pirmatai vėlyvesnių Lietuvos bajorų.

Vakary Vokietijos litai arba letai — Primenamas panašumas dar Frankų imperijos laikų (500-800 m. po Kr.) vakaruose tarpe germaniškų žemaičių (niederdeutsche) genčių iškilusio luomų litų arba letų. Vėliau tas luomas žinomas Vakary Vokietijos slavų vardu vėdu tarpe. To suityninto vardo etimologija yra voikiškos kilmės laetus (Walde-Hof. 1-750) — pavaldinys (Hörige), pusiau laisvas kolonistas; Laeticus vok. šaknies leta, gotų lats, laz — tingus, vangus, rambus; Liticinus, vedinys iš lidhuga (vok. ledig — nevedęs).

Saknies "liet" vediniai

Vardų šaknies liet — kažkokį lyg pranašumą, arba pirmumą primena kultūriniai skoliniai pas kaimynus: lietuvių lietuvis (Kurš. 2-1315) — stambų rugių atmaina eine grosse Roggen-sorter; rusų litovka (Vasm. 2-46) — ilgoji (didžioji) kertamoji vienanarė dalgė (grosse russische Sense); vok. Litewka (Mey. K. Lex. 2-1395) — Prūsų armijos sukirpimo palaidinukė.

Ta pati tendencija jaučiama, kada sudurtiniai vietovardžiai su šaknimi "liet" — vadinami dar antrais vardais, pvz.: Vac. Biržiška (Pr. Pabiro, 15 p.) rašo: "Lilowiany alias, Liwoniany vulgo Litawien", ten pat 14 p. rašo "atstumo nuo Carschowin lant yra Littowin lant. Tas kaimas yra "siolo Lelioviany", dabartiniai Lylavėnai.

Vietovės Litawien, Littowin antraip vadinamos Lilowiany, Lelioviany, kur letas reiškia albe, daugybė (Kurš. 2-1300), ir lietas reiškia didelis (Kurš. 2-1313).

Latvių vartojamos lyties leite, leitis (leišis) ir žemaičių leitu-kai yra kuronizmas, arba gali būti ir finizmas (palygink liet. sieta ir estų sein; liet. sienas ir estų hein). Tos garsinės lyties žinomos ir upvardžiuose, kurie lokalizuoti kurų (vartojų kuras, nes kuršis yra peioratyvi forma

Chicago Tribune laidos

Nuo šio pirmadienio laikraščiai "Chicago Today" sustojus, vienintelis Hearsto leidinys Chicagoje lieka Chicago Tribune, kuri perima ir sustojusio laikraščio funkcijas, tai yra nuo šio pirmadienio pradeda išeiti Tribune ir vakarinė laida, kaip Chicago Today išeidavo.

Pagrindinė pirmoji Chicago Tribune laida turės žalią juostą ir pasirodys kioskuose tuo metu, kai minios tarnautojų po darbo grįždami namo užpildys gatves. Ši laida praneš skaitytojams visus svarbesnius įvykius Chicago srityje ir visame pasaulyje. Ta laida bus vadinama Green Streak.

Sekanti laida, pavadinta Midwest Edition, skiriama užmiesiui, pasirodys netrukus po pirmosios laidos.

Trečia laida bus pirmoji rytmetinė su trimis žvaigždėmis pavadinta Morning Final; praneš kas įvyko praėjusią dieną ir naktį.

Ketvirtoji laida arba antroji rytmetinė su 4 žvaigždėmis ir paskutinėmis sporto žiniomis (Sports Final) turės tas pačias žinias kaip ir trečioji tik labiau išplėstas ir papildytas.

Penktoji laida Morning Final bus skiriama daugiausiai arklų lenktynių mėgėjams ir vadin-

sis Five Star Morning Final.

Sėstoji, pavakarinė laida, pavadinta "Star Final Afternoon", bus tos dienos paskutinė laida su loterijos tos dienos rezultatais. Po to seks pirmoji sekančiai dienai laida, su žalia juostele.

TAISOME KLAIKAS

Jono Kaseliūno (Medellin) str.: "Apsikaltinti už kieno kaltes?" — N. VIII — 26 d. 3-ojoje skiltyje, 21-oje eil. iš apačios atspausdinta: "...lietuvių kilmės vaikų vietos katalikų mokyklose". Turi būti: "...lietuvių kilmės vaikų vietose". N. VIII — 27 d. tęsinyje, 1-oje skiltyje, 9-oje eil. iš viršaus, atspausdinta: "...dėl neesminių klausimų yra prisipažinę tik kalbinių problemų netur. laisvieji katalikai". Turi būti: "...dėl neesminių klausimų yra prisipažinę tik kalbinių problemų netur. laisvieji katalikai".

NAUJIENAS

Lietuviai taip pat perima ir pildys ir pranešimo tikslus per

NAUJIENAS

KNYGOS ANGLŲ KALBA

A VISIT TO SOVIET OCCUPIED LITHUANIA. Ciklgetes išpaikimas per juotoje Lietuvoje apsilankius. 101 psl. Kaina \$1.00.

J. Jasminas, A KISS IN THE DARK. Pikantiškų ir intymų nuotykių aprašymai, pamti is gyvenimo. Lengvas stilius, gryva kalba, gražiai išleista, 50 psl. Kaina \$2.50.

Kristijonas Donelaitis, THE SEASONS. Klasinės poemos "Metai" poemado Rasteno vertimas. Gražus leidinys, 127 psl. Kaina \$3.00.

Dr. Juozas B. Končius, VYTAUTAS THE GREAT. Istorinis DLK y. auto bruožas, paliečiantis to laiko Lietuvos valstybės ir jos kaimynų istoriją. 111 psl. Kaina \$3.06. Kietasis viršelis \$4.00.

Dauguma šių knygų yra tinkamos dovanos įvairioms progoms. Jas ir citas knygas galima įsigyti atsilankius i Naujienas arba atsiuntus čekį ar pinigų perlaips.

NAUJIENOS

1739 South Halsted Street, Chicago, Ill. 60608

Different hopes for different folks.

People want different things from a college education.

But they all agree on one thing. It takes more than brains to get a diploma.

Why not make the burden a little easier. Start buying U.S. Savings Bonds now.

Bonds are a dependable way to build a college fund for your children. And an easy way to start saving them is by joining the Payroll Savings Plan. Start a college fund

now with U.S. Savings Bonds. They just might let your kids spend more time studying and less time working to stay in school—whatever they hope to be.

Take stock in America.

Buy U.S. Savings Bonds

The U. S. Government does not own this advertisement. It is presented as a public service in cooperation with the Department of the Treasury and the Advertising Council.

NAUJIENOS

1739 So. Halsted Street

Chicago, Ill. 60608

Pastabos iš tolo

Naujos "aukso kasyklos" Amerikos Vakaruose — su lietuvišku vardu

(Laiškas iš San Francisco, Cal.)

Taip — lietuviškas vardas skamba ir debesyse ir vandenyse, San Francisco miesto aplinkoje, naujosiose "aukso kasyklose", kuo būtų galima pavadinti buvusį pačių žymiausių Amerikos kalėjimą "Alcatraz". Dabar — jau beveik vieneri metai — šis kalėjimas pasidarė nauja "aukso kasykla" po to, kai pernai metų pabaigoje "Alcatraz" salą ar "akmenį" (The Rock) perėmė Kalifornijos parkų (ir istorinių vietų) administracija, labai išmintingai iširiusi mįslę, kad daryti su buvusiu garsiausiu Amerikos kalėjimu po to, kad jis 1963 m. buvo "uždarytas" ir visi ten buvę kaliniai perkelti į kitus kalėjimus.

Praėjo beveik dešimt metų, kol demokratinės valdžios santvarkos lapirintose buvo priimta nuosprendžio, kad tokia vieta būtų labai gera turistų atrakcija ir ją vertėtų paversti viešu "parku" — visiems leis-

tina lankyti vieta. Kol tai buvo padaryta — daug nustota, nekalbant jau apie tai, kad 1989 — 1971 m. laikotarpyje salą buvo užėmę "tikrieji savininkai" inžinieriai, išbuvę ten net 19 mėnesių ir padarę "turistinei atrakcijai" daug nuostolių (sudegino kelis originalius kalėjimo pastatus, prižiūrėję visą salą, kol pagaliau jėga buvo nuo salos nušalinti).

Pagaliau, po ilgų debatų "seime ir seimelyje" — 1973 m. spalio mėn. 26 d. "Alcatraz" buvo atidarytas publikai lankyti. Čia ir atsiradė naujos "aukso kasyklos" Amerikos Vakaruose. Matykite, kad 1848 m. teisinis Amerikos atstovas tą salą nupirko vos tik už 5,000 dolerių, tai po to, kai ten buvo įsteigta karinė tvirtovė, paskui tik karinės, dar vėliau jau tik karinės kalėjimas (1907 m.), ir galiausiai (1934 m.) "Alcatraz" perėjo civilinės valdžios žinion,

Nauja Miss Amerika 1975 — Shirley Cothran truputį susijaudino, laimėjusi tą titulą.

kuri (kalėjimą uždariusi 1963 m.) dabar "sema auksą" iš turistų, surinkdama (kai kada) net per vieną dieną 5,000 dolerių.

Turistų dėmesys "Alcatraz" salai yra toks didelis, kad prie laivo, vežančio turistus į salą, reikia laukti eilės, kartais net kelias valandas, gi turizmo biurai pataria rezervacijas padaryti (laivo vietoms) net keliomis dienomis iš anksto. Kaina — 2 dol. asmeniui, nuo krantinės No. 43) iki salos kelionė laivu 15-20 min., visos "guided tour", po ir apie kalėjimą, užtrunka dvi valandas.

Apie "Alcatraz" prirašyta daug knygų, pasakų, legendų. Nesenos praeities istorija malinamas šių dienų turistai. Įdomi ta vieta pasidarė ir lietuviui, nesgi, kai minima daug "garsenybių" buvusių tame kalėjime — pasigirsta ir labai aiški Alvin Karpis (Albino Karpavičiaus) lietuviška pavardė. Kai šiomis dienomis, jau nebe pirmą kartą, laivu "Harbor King" artinamės prie "Alcatraz" salos ir kalėjimo, "Aukšinių Vartų Tiltu" (Golden Gate Bridge) stiebais slėpėsi tirštame rūke — debesyse, o pats laivas švelniai siurbavo įlankos bangose — per laivą garsiakalbį pasigirdo kalėjiminė (Alcatrazo) informacija, pirmoje eilėje nusakant, kad čia buvo patys didžiausi Amerikos kriminaliniai nusikaltėliai: Al Capone, Kelly, Alvin Karpis ir kt.

Alvin Karpis buvo lietuvių kilmės. Tai jis pats nusako savo autobiografijoje, pripažindamas, kad jo tėvai į Ameriką atkeliavo per Angliją ir Kanadą — buvo lietuvių.

Alvin Karpis nebuvo žmogūdydis, pagal jį patį — jo "profesija" buvo bankų plėšimas. Tačiau jis organizavo bei vadovavo ir traukinių plėšimui.

1936 m. FBI "Most wanted 10" sąraše Alvin Karpis buvo No. 1. Tais metais jis buvo suimtas, nuteistas kalėjimu visam amžiui, tačiau kaip pavyzdingas kalnys ir Kanados pilietis (gimęs Kanadoje), prieš keletą metų paleis-

PUSANTRO, TAI NE PUSTRECIO

Lietuvoje gimę lietuviai žino, o kiti žmonės moka daugiau, negu reikia. Lietuvoje gimę lietuviai žino, o kiti žmonės moka daugiau, negu reikia. Lietuvoje gimę lietuviai žino, o kiti žmonės moka daugiau, negu reikia.

Amerikoje gimę: ir visą savo gyvenimą Chicagoje gyvenusi lietuvaitė, turinti savo namą, nutarė paprašyti tolimą savo gimtinę, kad nudažytų jai namo pastogę. Dabar metas namus dažyti, nes vėliau, kai prasidės lietus, tai bus sunkiau.

Josios giminių, atėjo, namą apžiūrėjo, ir maždaug sudarė nuomonę, kiek visas tas darbas paims laiko ir daži.

— Gera, laš tau namo pastogę nudažysiu, — tarė jis namo savininkei.

— Tai kiek kainuos? — ji paklausė.

— Pusantro šimto, — jis atsakė.

Daugiau tartis nereikėjo. Namų savininkė sutiko. Dabar viskas brangsta, tai tikrų darbo ir medžiagų kainų niekas nebežino. Žmonės prašo daugiau, negu anksčiau prašydavo.

4,000 kandidatų, kurių tarpe nemažai išėjusių aukštuosius mokslus įvairiausiose srityse. Bet... iki šiol nėra jokių "vacancy"...

Taip, San Francisco ir šiandien, kai kam, tebėra aukso kasyklos.

Nauji "aukso ieškotojai" San Francisco mieste pasirodė dabar besą Sovietų Rusijos diplomatai. Įsikūrę SSSR generalinio konsulate San Francisco, jie sugalvoja pastatyti pačiame turistų centre (Fisherman's Wharf — žvejų krantinė) sovietinės kultūros "darželį", kuris, esą, patarnautų turistams arčiau susipažinti su sovietine kultūra ir žvejybos (ar šnipinėjimo? V. B.) technika. Nebūčiau per daug nustebintas, jei S. F. miesto valdyba tą sovietinės apgaulės pasiūlymą priimtų ir patenkintų... Tokios dabar tendencijos "detente" šešėlyje.

— Pusantro šimto, — ji atsakė.

Kumutės tuoj išaiskino, kad dažytojas prašė \$1,500.00 o ji sumokėjo jam \$2,500.00.

Čia pat ji patyrė, kad "pusantro", reiškia vienas šimtas ir antro šimto tiksliai pusė. Lygiai, kaip ir "pustrecio" reiškia "du šimtus ir pusę trečio šimto".

Ji tuojau nubėgo pas dažytoją ir pasakė, kad ji apsiskaiciavo. Vietoj \$1,500.00, ji davėsi \$2,500.00.

Dažytojas, būdamas teisingas ir mandagus lietuvis, tuojau išsime iš pinigines šimtinę ir jai atidavė.

Namo savininkė, taip lengvai atitaisiusi klaidą, išsiėmė iš kišenės dešimkę ir davė dažytojui "tipą".

Abu buvo patenkinti. Vienas padėjo moteriškai atitaisyti klaidą, o antroji džiaugėsi, kad pramoko geriau suprasti tą seną lietuvių kalbą.

Korespondentas

give... so more will live
HEART FUND

PASSBOOK SAVINGS...
the best way to save regularly!
5 1/2% a year
OUR SAVINGS CERTIFICATES
EARN UP TO **7 1/2%**

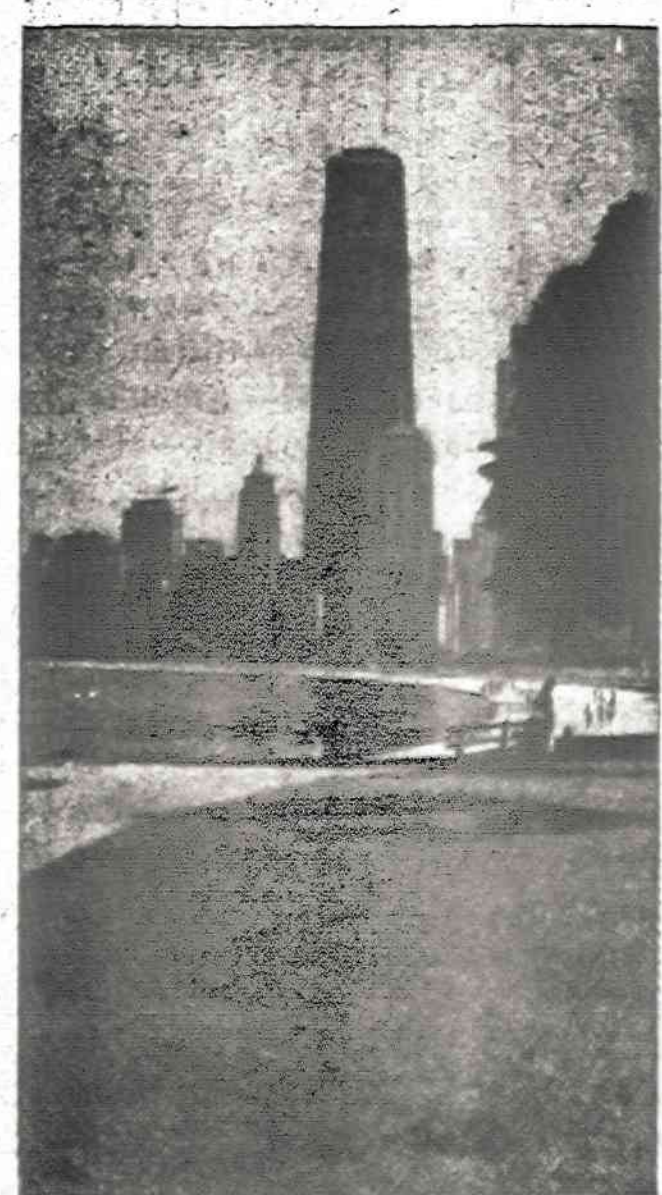
see us for **HOME financing.**
AT OUR LOW RATES
WITH REPAYMENT TO FIT YOUR INCOME...
INSURED

Mutual Federal Savings and Loan
2212 WEST CERMAK ROAD CHICAGO, ILLINOIS 60608
PETER KAZANAUSKAS, President Tel.: 847-7747
HOURS: Mon.-Tue., Fri. 9-4 Thur. 9-8 Sat. 9-1
69 YEARS SERVING CHICAGOLAND

SLA SUSIVIENIJIMAS LIETUVIŲ AMERIKOJE
SLA — jau 80 metų tarnauja lietuvių visuomenei ir išmoko daugiau kaip SEPTYNIUS MILIJONUS dolerių savo apdrausimams.
SLA — didžiausia lietuvių fraternalinė organizacija — duoda gyvybės apdraudimą ir ligos pašalpą, kuri yra pigi, nes SUSIVIENIJIMAS neieško pelno, o teikia patarnavimus savitarpinės pagalbos pagrindu.
SLA — jau turi daugiau, kaip tris su puse milijono dolerių kapitalą, tad jo apdrauda tikrai ir saugi. Kiekvienas lietuvis čia gali gauti įvairių klasių reikalingiausias apdraudas nuo \$100.00 iki \$100,000.
SLA — jaunimui duoda gerą Taupomąją Apdraudimą - Endowment Insurance, kad jaunuolis gautų pinigų aukštojo mokslo studijoms ir gyvenimo pradžiai.
SLA — duoda VAIKAMS ir jaunuoliams labai pigią TERM apdraudimą: už \$1,000.00 apdraudęs tik \$3.00 mokesčio metams.
SLA — AKCIDENTALĖ APDRAUDA naudinga visokio amžiaus asmenims, rekomenduojama lietuvių KLUBUI ir draugijų nariams. Už \$1,000.00 akcidentinės apdraudės mokeskis \$2.00 i metus.
SLA — kuopos yra daugumoje lietuvių kolonijū. Kreipkitės i kuopų veikėjas ir jie plačiau paaiškins apie SUSIVIENIJIMO darbus.
Gausite spausdintas informacijas, jeigu parašysit:
LITHUANIAN ALLIANCE OF AMERICA
307 WEST 30 STREET, NEW YORK, N. Y. 10001

Neseniai išėjusi laukta
Juozės Vaičiūnienės knyga
TAUTINIŲ ŠOKIŲ ŠVENČIŲ TAKAIS
100 didelio formato psl., daug paveikslų. Kaina \$2.00.
Persiuntimui paštu reikia pridėti 25 c. egzemplioriui.
Ansambliai, chorai, grupės, užsakiusios 10 ar daugiau egzempliorių, nemoka pašto persiuntimo išlaidų.
Knygą galima gauti Naujienose arba pasiunčiant čekį ar Money orderį šokių adresu:
NAUJIENOS
1739 So. Halsted St., Chicago, Illinois 60608

Taupykite dabar pas mus

Pas mus taupomi jūsų pinigai atlieka didelius darbus. Pirmia, jie padeda Jums pasiekti asmeniškus jūsų užsimojimus. Antra, jie padeda sukurti geresnę apylinkės bendruomenę ir parūpina fondus namams įsigyti. Taupykite dabar. Šantaupos, padėtos prieš 10 mėnesio dieną, neša nuosimčius nuo mėnesio pirmos.

NEW RATES ON SAVINGS CERTIFICATES

7 1/2%	PER ANNUM:
	\$5,000.00 OR MORE
6 3/4%	4 YEAR MATURITY
	\$5,000.00 OR MORE
6 1/2%	30 MONTHS MATURITY
	\$2,500.00 OR MORE
	1 YEAR MATURITY

UNIVERSAL
SAVINGS & LOAN ASSOCIATION
1800 So. Halsted St. Chicago, Ill. 60608
VIENA STIPRIAUSIŲ BENDROVIŲ, TURINTI DIDELES ATSARGAS.
Įsteigta 1923 metais. Tel. 421-3070
Įstaigos pietuose kiemas automobiliams pastatyti.

NAUJIENOS

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

Published Daily Except Sunday by The Lithuanian News Pub. Co., Inc.
1739 So. Halsted Street, Chicago, Ill. 60608. Telephone HA 1-6100.

SECOND-CLASS POSTAGE PAID AT CHICAGO, ILLINOIS

Subscription Rates:	
In Chicago \$24.00 per year, \$13.00 per six months, \$7.50 per 3 months. In other USA localities \$22.00 per year, \$12.00 per six months, \$6.50 per three months. Canada \$24.04 per year; other countries \$25.00 per year.	
15 cents per copy.	
Dienraščio kainos:	
Chicagoje ir priemiesčiuose:	
metams	\$24.00
pusei metų	\$13.00
trims mėnesiams	\$7.50
viename mėnesiui	\$3.00
Kitose JAV vietose:	
metams	\$22.00
pusei metų	\$12.00
NAUJIENŲ raštinė atidara kasdien, išskyrus sekmadienius, nuo 9 val. ryto iki 5 val. vakaro. Šeštadieniais — iki 12 val.	

Etiopijos imperatorius neteko galios

Etiopijos imperatorius Haile Selassie rugsėjo 12 dieną neteko galios. Krašto jis jau nebevaldė nuo šių metų kovo mėnesio, bet jis visvien dar oficialiai buvo seniausios pasaulio imperijos imperatorius, karaliaus Saliamono ir karalienės Šibos ainis, oficialus didelės Rytų Afrikos valstybės galva.

Imperatorius Selassie yra 82 metų amžiaus, o kraštą jis pravaldė 52 metu. Jis tikėjosi ir toliau tebevaldyti Etiopiją, jeigu krašto būtų neištikusi didelė sausra, kuri tūkstančius abisinų išmarino badu. Imperatorius buvo priverstas siųsti savo kariuomenę badaujančioms žmonėms maldinti. Etiopijos kariuomenė drąsiai kovojo prieš Mussolinio fašistus, ji gynė imperatorių, kai Selassie rūmų sargybos viršininkas norėjo padaryti perversmą ir nuversti monarchą, bet prieš badaujančius savo tautiečius ji labai nenoriai kardą kėlė.

Kariuomenė apramino badaujančius, bet ji pareikalavo leisti jai ištirti tokio baisaus bado priežastis. Tyrinėtojai nustatė, kad kalta yra sausra, bet taip pat kalti tie valstybės pareigūnai, kurie laiku neparūpino javų užsienyje, kad galėtų nuo bado apginti sausras ištiktas sritis. Tyrinėjimą pradėjusi kariuomenė nustatė, kad karių atlyginimas labai žemas ir pačios kariuomenės maistas blogas. Imperatorius sutiko pakelti kariams algas, pagerinti maistą, bet tuo reikalus nepasibaigė. Etiopijos kariai nepanorė baigti tyrinėjimą. Jie sudarė Suderintą kariuomenės dalinių Komitetą, kuris toliau vedė valstybės reikalų tyrinėjimus. Komitetas įsakė pakeisti premjerą ir kabineto narius, o kai buvo sudaryta vyriausybė, tai jai buvo duotos instrukcijos žemės reformai praversti ir badaujančioms gyventojams padėti. Kariuomenės komiteto reikalavimai buvo vykdomi, bet labai lėtai. Bendras atskirų karo šakų komitetas naujai paskirtą premjerą ne tik pašalino, bet ir suėmė. Jį rengiasi teisti už nepaklusnumą ir vilkinimus.

Bendras karių komitetas, susidedas iš kariuomenės dalinių rinktų atstovų, krašto administracijoje padarė dideles pakaitas. Jis gerokai apkarpė paties imperatoriaus galia, bet kelis mėnesius jo paties nelietė. Bet praėjus ketvirtadienį atvyko ir imperatoriaus rūmus kariuomenės automobilis, įsipašė pas patį imperatorių ir įsakė jam vykti į kariuomenės štabą. Haile Selassie pradžioje nenorėjo įsakymui klausyti. Jeigu karo vadovybė nori, tai gali pas jį atvažiuoti ir jam pasakyti, bet atvykę

kariai turėjo įsakymą imperatorių nugabenti į kariuomenės štabą. Imperatorius žinojo, kuo visa tai kvepia, jis buvo nepatenkintas, bet negalėjo neklausyti. Štabe imperatorius buvo pasodintas prie stalo ir jam perskaityti keli svarbūs kaltinimai:

— Jūsų didenybė turėjote prižiūrėti, kad paskubomis būtų užpirtas didelis maisto kiekis. Vietoj to, tamsta valstybės milijonus permetei į Šveicarijos bankus ir padėjai savo vardu... Tamsta žinai, kad reikia kelti savo pramonę, o savo asmenišką turta tamsta investavai į užsienyje veikiančias dirbtuves ir kitų valstybių pramonę... Tamsta nepastatėi aukštesnių mokyklų abisiniams mokytis... užtat tamsta netenki teisės valdyti kraštą... Vietoj tamstos, iš Šveicarijos iškviestas tamstos sūnus Asfa Wossen...

Imperatorius manė, kad po tokių kaltinimų jis bus išvestas ir sušaudytas. Jis žinojo, kad kaltinimai buvo tikri ir teisingi. Kariai žinias gavo iš Etiopijos bankų. Bet kariuomenės vadovybė to nepadarė. Haile Selassie buvo nuvežtas į šalia sostinės esantį karališką dvarą, įskaita niekur neišvykti, o kariuomenės virtuvė kiekvieną dieną jam pagamina senam žmogui tinkamą maistą.

Idomiausia, kad buvusiam imperatoriui kaltinimą perskaitė ir atėmė teisės valdyti kraštą geriausias Etiopijos karys, gen. Aman Andom, kuris vykusiai vadovavo kovoms Somaliijoje, sustabdė somalių išveržimą į krašto vidų ir paties imperatoriaus buvo apdovanotas aukščiausiu Etiopijos medaliu. Dabartiniu metu gen. Andom yra Etiopijos krašto apsaugos ministras ir vyriausias kariuomenės štabo viršininkas. Susidarė įspūdis, kad šis Etiopijos karys bus atsakingas už krašte daromas dideles reformas.

Bet netrukus paaiškėjo, jog taip nėra. Gen Andom yra bendro karių komiteto narys. Jis net nėra to komiteto pirmininkas. Jis yra to komiteto atstovas, kuris buvo įpareigotas nusodinti Haile Selassie nuo sosto. Jis ir toliau pasilieka štabo viršininku ir krašto apsaugos ministru. Jis yra karių komiteto narys. Jis privalo klausyti karių komiteto ir vykdyti jo nutarimus. Visi karių komiteto nariai yra lygūs. Komitetas padėjo tokius pagrindus, kad neiškiltų vienas karys ir netaptų diktatorium.

Komiteto nariai tvirtina, kad jie nori padaryti kelias reformas visame krašte. Jie jau atėmė privilegijuotiems daug arbitrarinių teisių, bet bado dar ir jie napašalino. Jie imaš tokių žingsnių, dėl kurių visi sutaria. Jie nori duoti krašto gyventojams didesnes teises, bet jiems dar neaišku, ar verta šalinti monarchiją. Jie nusilino vieną monarchą, bet jie nutarė iš Šveicarijos parsikviesti nuo širdies smūgio besigydančią Selassie sūnų.

Turint galvoje, kad Haile Selassie yra, nepaprastai gajus ir išradingas, jis gali suorganizuoti reikalingas jėgas ir atgauti prarastą sostą. Kariai daro reformas, bet duonos badaujančioms jie neparūpina. Jie bandė užsakyti Amerikoje daugiau ginklų, o kai JAV atsisakė tai daryti, tai kreipėsi į kitas valstybes. Karių komiteto narių ideologija nežinoma. Jiems įtakos gali daryti pašaliniai žmonės. Abisinai, bėgdami nuo vilko, gali užtikti mešką.

VISI LIETUVIAI BIZNIERIAI SKELBKITĖS NAUJIENOSE

ir sąvokų sutrumpintą rašybą. Taip žymėsime:

- 1) Klaipėdos krašto statutą — Statutas,
- 2) Klaipėdos krašto seimelį — Seimelis,
- 3) Klaipėdos krašto direktoriją — Direktorija,
- 4) Užsienio Reikalų Ministeriją — URM,
- 5) Užsienio Reikalų Ministeris — URM ministeris.

6) 1938 m. sausio 16 d. — 1938. 1. 16.

C. Korektiškai — draugiški santykiai

Mažlietuvių sukilimo kariškasis vadovas Jonas Budrys ir Lietuvos atstovas Brelone V. Sidzikauskas pakartotinai tvirtino, kad daugelis vokiečių žiūrėjo palankiai, kad Klaipėdos kraštas buvo prijungtas prie Lietuvos. Ypatinai patenkinti buvo anie vokiečiai, kurie bijojo, kad Klaipėda netektų Lenkijai. Jiems atrodė naudingiau, kad Klaipėda būtų vokiečiams palankios Lietuvos, negu agresyviai kariškai nusiteikusi Vokietijos prieš — Lenkijos apimtyje.

Todėl ir po Klaipėdos konvencijos pasirašymo Paryžiuje 1924. 5. 8. Lietuvos — Vokietijos santykiai pasiliko geri, net korektiškai — draugiški. Tokioje atmosferoje buvo pasirašytos 8 sutartys: Tarp kitų, 1923. 6. 1. prekybos sutartis, 1925. 7. 31. bažnyčių sutartis, 1928. 1. 29 arbitražo sutartis.

Išrinkto 1925. 10. 19. pirmojo Klaipėdos Seimelio sesija buvo 1927 m. sausio mėn. pertraukta ir gubernatorius Seimelį už-

darė. Vokietija, kuri nuo 1926. 9. 8. buvo Tautų Sąjungos nariu, kreipėsi dėl per ankstyvo Seimelio uždarymo į Tautų Sąjungos Tarybą, bet savo žygį sustabdė, kai Lietuvos UR ministeris Voldemaras susitarė su Vokietijos UR ministeriu Stresemannu dėl naujų Seimelio rinkimų.

Antrasis Seimelis skundė 1930. 8. 29. Lietuvai Tautų Sąjungai. Bet Vokietija turėjusi šią memelenderių skundą palaukti, ji ir vėl atsiėmė, kai Lietuvos UR ministeris Zaunius susitarė su Vokietijos UR ministru Curtius.

Vokietijoje 1919 m. įsisteigusio, labai antilietuviško Memelland — Bundo pirminkė ponis Bröner — Höpfner, palikusi 38 toms užrašų ir dokumentų apie Klaipėdos kraštą, parodo, kad šita sąjunga pakartotinai mėgino prikaltinti Vokietijos Užsienio Reikalų Ministeriją, kad ji remtų tam tikras vokiškas politines grupes Klaipėdoje. Deja, ministerija nuo to griežtai atsiskaičius.

Iš to galima išvesti, kad anų laikų demokratinės Vokietijos vyriausybė iki 1933 m. noriai atstovavo ir gynė Klaipėdos vokiečius Tautų Sąjungoje, bet griežtai atsisakė kišti į Klaipėdos kr. vidaus politinius reikalus. "Ji net davė suprasti, kad ji ne tik neigia Memelland — Bundo kiršinimus Vokietijoje, bet ir Klaipėdos vokiečių politinių partijų užsipyrimus". (Literatūra 4, pusl. 43.)

Dar 1931. 5. 29 "Königsberger Allgemeine Zeitung" rašė apie "Pavyzdinę lie-

Lietuvių Charta ir minėjimas Čikagoje

Vyriausias Lietuvos išlaisvinimo Komitetas 1949 metų birželio 14 dieną paskelbė Lietuvių Chartą, davusią pagrindus Lietuvių Bendruomenei.

Savo įžangoje Lietuvių Charta sako, kad lietuvių tauta "vieninga valia siekia savo gyvybę, kalbą, tautines bei valstybines tradicijas išlaikyti, kurti ir ugdyti".

O pati Charta skelbia, kad "Pasaulyje pasklidę lietuviai sudaro vieningą Pasaulio Lietuvių Bendruomenę".

Lietuvių Chartos 25 metų sukaktį priminė "Pasaulio lietuvis". Deja, nedaug kas lietuvių spaudoje skelbė apie tos gražios sukakties minėjimą. Praktiškai, bent man neteko rasti spaudoje, kad kas tą sukaktį minėtų. O sukaktis labai ir labai reikšminga.

Kad neužmirštume Lietuvių Chartos pagrindinių minčių, norėčiau čia keletą ištraukų paminti.

Antrasis Chartos skyrius teigia: "Žmogus turi prigimtąją teisę laisvai išpažinti ir ugdyti savo tautybę". Toliau trečiajame skyriuje, sako, kad "Lietuvių kalba lietuviui yra tautinė garbė", o ketvirtajame teigia, kad "Seima yra tautos gyvybė", o toliau, kad: "Mokykla yra tautinės dvasios židinys".

Taigi, seima ir mokykla tampa tautinio išlikimo pagrindiniais veiksniais. Nepamirštama ir tai, kad: "Tautinė kultūra yra kelias į tarptautinį pripažinimą ir bendravimą", o "Valstybinė nepriklausomybė yra tautinės kultūros ugdymo ir išlikimo sąlyga". Dėl to tariama: "Darbu, mokslu, turto ir pasiaukojimu lietuvis kovoja, kad apgintų ir išlaikytų nepriklausomą Lietuvos valstybę".

Chartos vienas iš principų yra tas, kad "Lietuviai organizuoja ir remia spausdintą lietuvišką žodį, o kitas, kad "Lietuvis brangina savo tautos praeitį ir tautinius papročius", o "Tautos istorija yra geriausia tautos mokykla".

Kalbėdama apie solidarumą, Charta primena: "Tautinis solidarumas yra aukščiausiasji tautinė dorybė". Tam įgyvendinti, kiekvienas lietuvis moka nuolatini tautinio solidarumo įnašą".

Čia norėčiau tarti, kad Lietuvių Bendruomenėje jokio nario mokesčio nėra. Yra tik Chartos nurodytas solidarumo įnašas.

"Savo tėvų išlaikytą Lietuvių

Chartai

Tautos gyvybę lietuvis perduoda ateities kartoms, kad amžinai gyventume", sako Charta. Čia tik daviau kelias, mano nuomone, svarbesnes iš Lietuvių Chartos ištraukas. Deja, nepasakėčiau, kad laikytumėmės labai tiksliai tų Chartos įtaigimų, o apie tautinį solidarumą tai, tur būt, tenka visai užmiršti. Šių dienų Bendruomenės vadovai toli gražu neparodo to tautinio solidarumo, tos aukščiausios tautinės dorybės. Tada tos solidarumo minčių galėtų laikytis bent eiliniai lietuviai.

Kas tie "eiliniai lietuviai"? Taigi, visi tie, einą lietuvišku tautiniu keliu, vykda Lietuvių Chartos principus. Jie gali būti ir daktarai ir inžinierai, ir fabrių darbininkai ir įstaigų tarnautojai, jie gali būti ir jauni ir seni, ir vyrai ir moterys.

Ar tikėjo Chartos kūrėjai, kad patys vadovai nevykdys tos aukščiausios tautinės dorybės? Dar vieną klausimą vertėtų prisiminti. Kodėl to Lietuvių Chartos minėjimo neruošia aukštesnės LB vadovybės? Ar jos pačios supranta savo nukrypimą nuo Chartos, o gal būta ar esama ir kitų priežasčių?

Čikagoje ruošiamas Lietuvių Chartos dvidešimtpenkmčio minėjimas, toli garžu, nebus labai įspūdingas. Jis organizuotas paskubomis, matant, kad niekas tokio minėjimo pasaulio lietuvių sostinėje Čikagoje neruošia. Kur apygardos valdyba, labai jau ginama aukštųjų organų? Nežiūrint, kad ji neteisėta, bet jeigu skelbiasi, kad dirba, tai tegul ir parodą nors. Kodėl neruošė to minėjimo Marquette Parko Apylinkės "Valdyba", taip aukštai šokanti, apšmėžusi tikrąją valdybą?...

O vis dėlto, minėjimą tenka ruošti apšmėžtajai ir tikrajai apylinkės valdybai. Gerai, kad Pakšto salėje netikėtai atsirado laisvas šeštadienis, rugsėjo 21 diena.

Lietuvių Chartos gerbėjai, tikri bendruomenininkai tikime, atsilankys į minėjimą. Bus trumpa ptof. M. Mackevičiaus paskaitė, grynai tautinė programa, kurią sutiko atlikti Pakšto šeimos liaudies instrumentų grupė ir vakarinė — banketas su šokiais, Balio Pakšto orkestrui grojant.

Pareikškime pasitikėjimą Lietuvių Chartai.

Senieji ir naujieji Amerikos lietuviai

Senieji lietuviai Amerikoje atsirado prieš I-jį Pasaulinį karą. Jie bėgo nuo caro kariuomenės. Jų pirmieji žingsniai Amerikoje buvo labai sunkūs. Jie nemokėjo anglų kalbos. Pagaliau jie pradėjo grupuotis, steigti mokyklas, parapijas, pradėjo leisti lietuviškus laikraščius, knygas. Jie, nors ir toli nuo Lietuvos būdami, kovojo dėl Lietuvos laisvės, rinko aukas. Atgavus nepriklausomybę, senieji Amerikos lietuviai nusiuntė Lietuvai dovaną — laisvės varpą su įrašu: "O, skambink per amžius vaikams Lietuvos, tas laisvės nevertas, kas negina jos". Vėliau daug garbės Lietuvai suteikė Darius ir Girėnas, skrisdami lėktuvu per Atlantą. Tik gaila, kad jie žuvo prie pat Lietuvos sienos.

Po II-jo Pasaulinio karo senuosius lietuvių papildė nauja banga ateivių. Tai buvo pabėgėliai nuo rusų-komunistų. Jiems taip pat, kaip ir seniesiems lietuviams, nebuvo lengva pradėti gyvenimą Amerikoje. Bet jie su nauja energija jungėsi į bendrą lietuvių išlikimo darbą ir tesė jau pradėtą Lietuvos išlaisvinimo kovą. Mes vaikams mokydami apie Lietuvą, jos istoriją, geografiją, literatūrą turime įrodyti kitiems, kad mes esame lietuviai ir visada tokiais būsim. Mes turime testti tėvų ir protėvių pradėtą darbą Amerikoje, išlaisvinti Lietuvą nuo pavergėjų ir išlaikyti lietuvių Amerikoje ir Lietuvoje.

Irena Pranckevičienė, VII a. kl.

Kalifornija bus sala

Geologiniai tyrimai Kalifornijos įlankoje parodė, kad anga laivams iš Ramiojo vandenyno įplaukti į Kalifornijos įlanką darosi pastebimai platesnė ir kad Kalifornijos pakraščiai "judą". Kalifornijos įlanka yra 1,300 kilometrų ilgio ir 60 kilometrų platumo ir yra rezultatas milžiniško žemės plyšio. Tas plyšis nusitęsė gana toli sausumoje ir yra vadinamas "Svento Andriejaus plyšiu". Kalifornijos įlankos pradžioje vandens gilumas siekia 3,000 metrų arba 3 kilometrus. Tiksliai nustatyta, kad Kalifornijos pusiasalis nuolat tolsta nuo kontinento, bet kaliforniečiai dar neturi priežasties bėgti, nes tas nuotolis vyksta jau apie 4 milijonus metų ir tolsta po 2—3 centimetrus per metus. Panašus vyksmas pastebimas vidurinėje Kalifornijoje, šv. Andriejaus plyšio srityje.

KAS ATPLEŠĖ KLAIPĖDĄ NUO LIETUVOS

1939 m. kovo 22 d. dokumentai

10

1) Joachim von Ribbentrop — nuo 1936 — 1938 Vokietijos atstovas Londone. Nuo 1938 m. vasario 4 d. iki 1945 m. Vokietijos Užsienio Reikalų Ministeris.

2) Ernst, Freiherr von Weizsäcker — nuo 1936 m. rugpjūčio iki 1938 m. kovo Vokietijos Užsienio Reikalų Ministerijos Politinio skyriaus vedėjas. Nuo 1938 m. balandžio iki 1943 m. balandžio — viceministeris (Staatssekretär). Bus lietuviškai rašomas Weizsäckeris.

3) Werner von Grundherr — nuo 1936 — 1945 Vokietijos Užsienio Reikalų Ministerijos Politinio skyriaus, 6-o referato vedėjas. (Skandinavių ir Pabaltis). Lietuviškai rašysime — Grundherras.

4) Ernst Woermann — nuo 1938 m. balandžio iki 1943 m. balandžio Užsienio Reikalų Ministerijos Politinio skyriaus vedėjas.

5) Otto Christian, Fürst von Bismarck — nuo 1936 — 1940 m. Politinio skyriaus vedėjas pavaduotojas.

6) Erich Wilhelm Zechlin — Vokietijos atstovas Kaune nuo 1933 iki 1940 metų.

Norėdami sutaupyti vietos, naudosime ten, kur atrodys tinkama, tam tikrų įstaigų

ir sąvokų sutrumpintą rašybą. Taip žymėsime:

- 1) Klaipėdos krašto statutą — Statutas,
- 2) Klaipėdos krašto seimelį — Seimelis,
- 3) Klaipėdos krašto direktoriją — Direktorija,
- 4) Užsienio Reikalų Ministeriją — URM,
- 5) Užsienio Reikalų Ministeris — URM ministeris.

6) 1938 m. sausio 16 d. — 1938. 1. 16.

C. Korektiškai — draugiški santykiai

Mažlietuvių sukilimo kariškasis vadovas Jonas Budrys ir Lietuvos atstovas Brelone V. Sidzikauskas pakartotinai tvirtino, kad daugelis vokiečių žiūrėjo palankiai, kad Klaipėdos kraštas buvo prijungtas prie Lietuvos. Ypatinai patenkinti buvo anie vokiečiai, kurie bijojo, kad Klaipėda netektų Lenkijai. Jiems atrodė naudingiau, kad Klaipėda būtų vokiečiams palankios Lietuvos, negu agresyviai kariškai nusiteikusi Vokietijos prieš — Lenkijos apimtyje.

Todėl ir po Klaipėdos konvencijos pasirašymo Paryžiuje 1924. 5. 8. Lietuvos — Vokietijos santykiai pasiliko geri, net korektiškai — draugiški. Tokioje atmosferoje buvo pasirašytos 8 sutartys: Tarp kitų, 1923. 6. 1. prekybos sutartis, 1925. 7. 31. bažnyčių sutartis, 1928. 1. 29 arbitražo sutartis.

Išrinkto 1925. 10. 19. pirmojo Klaipėdos Seimelio sesija buvo 1927 m. sausio mėn. pertraukta ir gubernatorius Seimelį už-

darė. Vokietija, kuri nuo 1926. 9. 8. buvo Tautų Sąjungos nariu, kreipėsi dėl per ankstyvo Seimelio uždarymo į Tautų Sąjungos Tarybą, bet savo žygį sustabdė, kai Lietuvos UR ministeris Voldemaras susitarė su Vokietijos UR ministru Stresemannu dėl naujų Seimelio rinkimų.

Antrasis Seimelis skundė 1930. 8. 29. Lietuvai Tautų Sąjungai. Bet Vokietija turėjusi šią memelenderių skundą palaukti, ji ir vėl atsiėmė, kai Lietuvos UR ministeris Zaunius susitarė su Vokietijos UR ministru Curtius.

Vokietijoje 1919 m. įsisteigusio, labai antilietuviško Memelland — Bundo pirminkė ponis Bröner — Höpfner, palikusi 38 toms užrašų ir dokumentų apie Klaipėdos kraštą, parodo, kad šita sąjunga pakartotinai mėgino prikaltinti Vokietijos Užsienio Reikalų Ministeriją, kad ji remtų tam tikras vokiškas politines grupes Klaipėdoje. Deja, ministerija nuo to griežtai atsiskaičius.

Iš to galima išvesti, kad anų laikų demokratinės Vokietijos vyriausybė iki 1933 m. noriai atstovavo ir gynė Klaipėdos vokiečius Tautų Sąjungoje, bet griežtai atsisakė kišti į Klaipėdos kr. vidaus politinius reikalus. "Ji net davė suprasti, kad ji ne tik neigia Memelland — Bundo kiršinimus Vokietijoje, bet ir Klaipėdos vokiečių politinių partijų užsipyrimus". (Literatūra 4, pusl. 43.)

Dar 1931. 5. 29 "Königsberger Allgemeine Zeitung" rašė apie "Pavyzdinę lie-

tuvių ir vokiečių sugyvenimą Klaipėdos krašte" ir "labai draugišką lietuvių atsinešimą prieš Lietuvos vokiečius". Ir kitoje vietoje sakoma, kad "Lietuvos valstybė niekuomet nepersekiojo savos vokiškos mažumos, kaip tai atsitiko Lenkijoje arba Italijoje".

D. Ar Böttcherio afera pagadino gerus Vokietijos — Lietuvos santykius?

Vokiškieji Rytų Europos tyrinėtojai, kaip pav. Heleris ir Hopfas, vis ir vėl įtaigoja, kad gerus Lietuvos — Vokietijos santykius pagadino ne Vokietija, bet Lietuva. Jie aiškina, kad lietuviai savais griežtais žingsniais prieš Direktoriaus pirmininką Böttcherį ne tik pagadino gerus abiejų valstybių santykius, bet ir nuvarė klaipėdiečius į nacių glėbį. (Literatūra, 11, pusl. 238, 240 ir 14, p. 247 — 249).

Tiesa, nei Helleris, nei Hopfas savo įtaigojimų neparemia nei analizėmis. Todėl turime Böttcherio aferą bent tiek pagnrūnėti, kad galėjus aiškiai atsakyti į klausimą, ar ji tikrai pagadino Vokietijos — Lietuvos santykius?

Gubernatorius Merkys, paveiktas tų gerų santykių, skyrė Direktoriaus pirmininkui krašto vokiečių Böttcherį, kuris sudarė grynai vokišką Direktoriją, į kurią jis nepakvietė nė vieno lietuvių. Bet kol kas, krašto valdymas ejo sklandžiai pagal Statutą. Bet 1932 m. pradžioje Böttcheris išvyko į Berlyną ir Vokietijos URM vedė tikslas derybas. Böttcherio kelionė į Berlyną

nebuvo joks Statuto peržengimas. Taip pat nebūt galima jo lankymąsi Vokietijos URM Statuto pažeidimu laikyti. Bet kuomet jis ten išstas dienas derėjosi Klaipėdos krašto žemės ūkio produktų eksporto reikalui, jis toli peržengė savo kompetencijas.

Derėtis su kita valstybe Statutas jam neleido; derėtis su kita valstybe tegalėjo Lietuvos Centro vyriausybė. Todėl Lietuvos pareigūnai palaikė Böttcherio žygį tuomet jau sužydėsi nacių judėjimo išprovokuotą mėginimą, kaip toli galima įtempti Lietuvos vyriausybės kantrumą.

Vokiečiai paprastai kaltina gubernatorių Merkį dėl Böttcherio atsakymo. Bet V. Vaitiekūnas apie šį įvykį rašo: "Rysium su tuo į Ženevą buvo atvykęs URM D. Zaunius, gubernatorius Merkys ir nuolatinis Lietuvos atstovas prie Tautų Sąjungos — Sidzikauskas. Šis trejetukas aptaręs Klaipėdos kr. Direktoriaus pirmininko nelojimą Lietuvai ir Klaipėdos kr. konvencijai priešingą laikyseną, priėjo išvados, kad dėl to reikia reguoti, atleidžiant Böttcherį iš Direktoriaus pirmininkų ir paleidžiant Seimelį". (Literatūra 28, p. 61).

(Bus daugiau)

Skaitkite ir plėnkite

Dienraštį

"NAUJIENAS"

TELEF.: PR 8-3229

DR. ANNA BALIUNAS

AKUŠERIJAI, GYDYTOJAS
IR GYDYTOJOS

2856 W. 63rd Street

Valandos pagal susitarimą.

DR. K. G. BALUKAS

AKUŠERIJAI IR MOTERŲ LIGŲ
GINEKOLOGINĖ CHIRURGIJA

6449 So. Pulaski Rd. (Crawford
Medical Building). Tel. LU 5-6444

Antrasis ofisas —

8007 WEST 53rd PLACE

JUSTICE, ILL. Tel. 599-0500

—Prima ligonius pagal susitarimą.
Jei neatliepia, skambinti 374-8012

DR. C. K. BOBELIS

INKSTŲ IR ŠLAPIMO TAKŲ
CHIRURGIJA

Tel. 695-0533

Fox Valley Medical Center

860 SUMMIT ST.

ROUTE 58, ELGIN, ILLINOIS

DR. PETER BRAZIS

PHYSICIAN AND SURGEON

2434 WEST 71st STREET

Ofisas: HEMLOCK 4-5849

Resid.: 388-2233

OFISO VALANDOS:

Pirmadieniais ir ketvirtadieniais 1-7 val.

antradieniais, penktadieniais nuo 1-5, trečiadieniais, šeštadieniais 8-3 val.

Tel. 562-2727 arba 562-2728.

DR. PAUL V. DARGIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

Westchester Community Clinikos

Medicinos direktorius.

1938 S. Mannheim Rd., Westchester, Ill.

VALANDOS: 2-9 darbo dienomis ir

kas antrą šeštadienį 8-3 val.

Tel. 562-2727 arba 562-2728.

Res.: GI 8-0873

DR. W. EISIN - EISINAS

AKUŠERIJAI IR MOTERŲ LIGŲ

GINEKOLOGINĖ CHIRURGIJA

6132 So. Kedzie Ave., WA 5-2670

Valandos pagal susitarimą. Jei neatliepia, skambinti MI 3-0001.

Ofiso tel.: HE 4-1818

Residencijos: PR 6-9801

DR. J. MESKAUSKAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

VIDAUS LIGŲ SPEC.

2454 WEST 71st STREET

VALANDOS: Pirmadieniais, antradieniais, ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 8 iki 7 val. popietį. Kitu laiku tik susitarus.

Trečiadieniais uždaryta.

DR. FRANK PLECKAS

OPTOMETRISTAS

KALBA LIETUVISKAI

2618 W. 71st St. — Tel. 737-5149

Tikrina akis. Pritaiko akinius ir "contact lenses".

Val. pagal susitarimą. Uždaryta trečiadienį.

DR. LEONAS SEIBUTIS

INKSTŲ, PUSLĖS IR

PROSTATOS CHIRURGIJA

2456 WEST 63rd STREET

Val.: antradienį, nuo 1-4 po pietų, ketvirtadienį, nuo 5-7 val. vak.

Ofiso telefonai: 778-2880

Naujas rez. tel.: 448-5545

DR. VYT. TAURAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

Bendra praktika, spec. MOTERŲ LIGŲ

Ofisas: 2652 WEST 59th STREET

Tel.: PR 8-1223

OFISO VAL.: pirm., antradienį, trečiadienį, penktadienį 11-12 val. ryto. — Šeštadienį ir sekmadienį nuo 8:30 iki 9:30 val. ryto.

Tel. 715-9 So. MAPLEWOOD AVE.

CHICAGO, ILL. 60629

CHICAGO, ILL. 60629

Jei neatliepia, tai telefonas GI 8-6195.

P. ŠILEIKIS, O. P.

ORTHOPEDES-PROTEZISTAS

Aparatai, Protezai, Med. Bandžiai. Speciali pagalba kojoms (Arch Supports) ir t. t.

Val.: 9-4 ir 6-8. Šeštadieniais 9-1.

2850 West 63rd St., Chicago, Ill. 60629

Tel.: PR 8-5084

RANGE FIRE IS WILDFIRE

2850 West 63rd St., Chicago, Ill. 60629

Tel.: PR 8-5084

Tel.: PR 8-5084

Tel.: PR 8-5084

Tel.: PR 8-5084

Tel.: PR 8-5084

Tel.: PR 8-5084

Tel.: PR 8-5084

Tel.: PR 8-5084

Tel.: PR 8-5084

Tel.: PR 8-5084

Tel.: PR 8-5084

ELŽBIETA KARDELIENE

ATOSTOGOS PRANČISKONŲ VIENUOLYNĖ

Pranciškonų sodyba Kennebunkpore, Maine, kas metai praeis.

Buvusios lietuvių gimnazijos rūmai galutinai pertvarkyti į išstaigingus vasarotojų kambarius, o vietoj buvusių 60 kambarių, šiemet jų buvo jau 85.

Bet suvažiuosieji vasarotojai iš visų Amerikos ir Kanados miestų vis tiek nesutalpinti į tuos 85 kambarius. Daugeliui teko apsigyventi aplinkinėse vilose.

Neberadom šiemet ilgamečio vasarvietės rūpestingo vadovo Tėvo Jono Dyburio, kuris išvyko klebonauti į Rochesterį, N. Y.

Vasarvietės valdovu ir visų mūsų rūpestingą globėją šią vasarą buvo poetas rašytojas Tėvas Leonardas Andriejus. Mes greit patyrėm, kad jis ne tik moka rašyti gerus eilėraščius, būti redaktorium ir Rašytojų Sąjungos pirmininku, bet ir labai sugeba tvarkyti, valdyti ir globoti suvažiuosius vasaroti, dažnai su didelėmis pretenzijomis, pamiršusią "dipukškę" gyvenimą Vokietijoje, dviejų šimtų vasarotojų minia.

Pajutome ir tai, kad šiemet valdė mus menininkas. Dar nė vienas metai nebuvo čia tiek paskaitų, balių, koncertų, literatūros vakarų ir kitokių pramogų. Mano vasaravimo metu nuo liepos 29 dienos, per tris savaites, priešingai pernykščiai liečiai vasarai, visos dienos buvo saulėtos. Todėl nebesėdėjome kavinėje kaip pernai, kvėpuodami rūkioj leidžiamus dūmus, o ištisas dienas praleisdavome pajūryje.

Niekas nebuvo dr. J. Adomavičiaus griežtų išpėjimų Naujienose per daug nesišildyti saulėje "ident neapturėti odos vėži". Visos ponios stengėsi tapti kojudžiausiomis ir, nepaisant, kaip visos stengėsi, negalėjo nukonkuruoti M. Petruvienės iš Amsterdamo, N. Y., kuri pasidarė visiškai negrė.

Daugelis praleisdavo ištisą dieną pajūryje, nesigalėdami net praleisti 12 valandos pusryčius, nors šiemet ir vėl buvo lietuviškas maistas, gerai gaminamas ankstyvesnių šeiminių: B. Chlamsauskienės, B. Tamšauskienės iš Worcester, Mass., R. Leleivaitės ir kitų lietuviškų valgių specialistų. Vakariniams susirinkdavo ne tik čia vasaraujantieji, bet ir aplinkinėse vilose gyvenantieji lietuviai, kurių būdavo pilnos dvi valgomos salės. Ir kai po vakarienės visi sustodavo kieme pasišnekučiuoti, galėjai visus čia pamatyti ir tuos, kuriuos jau daug metų čia susitinki ir kurių nematai nuo Lietuvos laikų.

Seniai besimatę

Taip ir aš neįėjau susitikau Dr. Petrą Vilešį, visuomenininką, buvusį Nepriklausomos Lietuvos atstovą Italijoje sekretorių, kurį pažinojau besimokindama Romoje.

Cia mane prašo sveikinti monotreališkus Lukoševičius buvusį jų Tėvo Leonardo mokytojas Kretingoje Antanas Masionis su žmona iš Patterson, N. Y. Matau čia pirmą kartą vasaraujantį filosofą J. Girinį su žmona, tautosakininką dr. J. Balį su žmona, med. dr. ir rašytoja Pr. Bagdonavičiumi, naumiestiški su žmona, akcinės bendrovės "Litas" direktorių V. Vėbeliūną su šeima. Atostogavo čia ir Toronto "Teviškės Žiburių" redaktorius Pr. Gaidis ir kun. St. Yla iš Putnamo. Vargonų virtuozas Jonas Zukas su žmona, p. Ustjanaušienė su šeima iš Hartfordo, P. Karosienė iš Clevelando, rašytoja N. Mazalaitė-Gobienė su vyru, G. D. Vakarai su savo dukrele, jauna poete iš Chicago, K. J. Kučauskai iš Baltimoro su šeima, niujorkiška J. A.

Man bevasaraujant pirmoji pramoga buvo vėžių partija, kurią suorganizavo ir paruošė niujorkiška E. A. Stakniai.

Ilgas stalias, per visą salę, net negalėjo sutalpinti visų, norinčių paragauti skanių lobsterių. Juk neveltui Kennebunkpore skaitomas vėžių karalystė. Tik čia ir gali pajusti to brangaus delikateso skonį. Visi pakeliai nukabinėti iškabomis, siūlančiomis ragauti lobsterių. Restoranoose jie brangūs, už vieną lobsterį sumoki 7-8 dol., o p. Stakniai gavo tik po 3 dol. Užbaigę tą skanią puotą, pradėjome dainuoti, o kai gale padainavome "Lietuva brangi", sėdėjęs greta manęs kun. Juozas Pragulbičias iš Elizabeth, N. J., prisiminė Kauno kunigų seminariją, kai jis ten mokėsi ir kai klierikai tą dainą padainuodavę Maiorinui per jo vardadienį, jis visada apsisveikindavo.

Tėvas Leonardas gražiai padėjo kviesti iniciatorių už malonų vakarą, už gražias dainas, kurios taip ramina visus nuteikę.

Du vakarus buvo suorganizuoti šaunūs balai

Didžioje salėje, pritemdytu spalvotu žviesu tamsoje, ponios išspūšusios ilgomis sukniomis, vyrai irgi gražūs, ilgomis kelnėmis, elegantiškai, melniai šokdino ponias.

Ponia Jadviga Steponavičienė iš Stamford, Conn., didelę specialistę puošia gaminti, vašino visus skanių taurių gėrimu ir saldžiais pyragais.

Rimtos paskaitos

Dr. J. Jankauskas, pasiguldęs ant stalo paskenduolės manėkėn, aiškino ir rodė, kaip atgavinti paskenduolį, ar kaip kitaip netekusį sąmonės žmogų.

O vieną vakarą dailininkas Kazys Zoromskis skaitė apie modernią meną. Rodė klasikinius meno paveikslus ir aiškino kaip vystėsi laiko eigoje menininkų darbai iki mūsų laikų, iki abstraktų.

Trumpai buvo paliestas ir Čiurlionis.

Literatūros rečitaliai

Rašytojas Kazys Bradūnas, pro Kennebunkpore pravažiudamas atostogų, Tėvo Leonardo pakviestas, sustojo čia paskaityti savo poeziją vasarotojams. Rugpjūčio 3 d. vakarą visi ir susirinkome į didžiąją salę. Pradėjo Tėvas Leonardas padėkojimo rašytojui K. Bradūnui už atvykimą ir pakvietimą rašytoją Algį Landsbergį, kuris supažindino mus su poeto kūryba ir pakvietė jį rečitaliui.

Poetas K. Bradūnas savo kūrybos skaitymo pradžioje nusistebėjo, kad prieš save mato tiek daug publikos. Jis manęs, kad salėje bus tik Rašytojų Sąjungos pirmininkas Leonardas Andriejus su vicepirmininku Algium Landsbergiu ir vienas kitas vasarotojas. Jam net prisiminė nuotykius Lietuvoje, kai Petras Cvirka, sužinojęs, kad jam reikės skaityti savo kūrybą per vieną literatūros vakarą parapijos salėje, išsigandęs ir net norėjęs pabėgti iš Pilviško stoties.

Bet, žinoma, K. Bradūnas mūsų neįsisgandęs ir pradėjo skaityti savo eilėraščius iš Trilogijos "Donelaičio kapas", iš Gedimino laiško temomis — "Pokalbis su karalium", eskizus "Kryžiai" ir "Lietuvos Kroniką" temomis, kaip okupanto panaikintų kryžių vietoje išdygdavau nauji kryžiai ir kalbėdavosi su kryžiais, išėjusiais iš dailininko Varono knygos puslapių.

Tur būt, kad mums praskaidrintų nuotaiką, poetas paskaitė ir savo humoristinius eilėraščius. Bet mūsų linksminimui tikrai nereikėjo. K. Bradūno kūrybos temos tokios rimtos, originalios ir naujos, tokios skaudžiai aktualios ir didelė kūrybine jėga sukurto, kad kiekvienas poeto taip artistiskai parašytas ir paskaitytas žodis, smigo kiekvienam į širdį. Ir norėjosi pasilikti toje rimtyje, tame liudesyje ir toliau girdėti skriaudžiamų lietuviškų kryžių pokalbį.

Labai susijaudinęs Tėvas Leonardas dėkojo prelegentui už tokį brangų vakarą, pakviesdamas dalyvius į skaityklą išgerti po taurę šampano ir svečio poeto K. Bradūno ir jo žmonos sveikata.

(Bus daugiau)

Kompartija eis į rinkimus

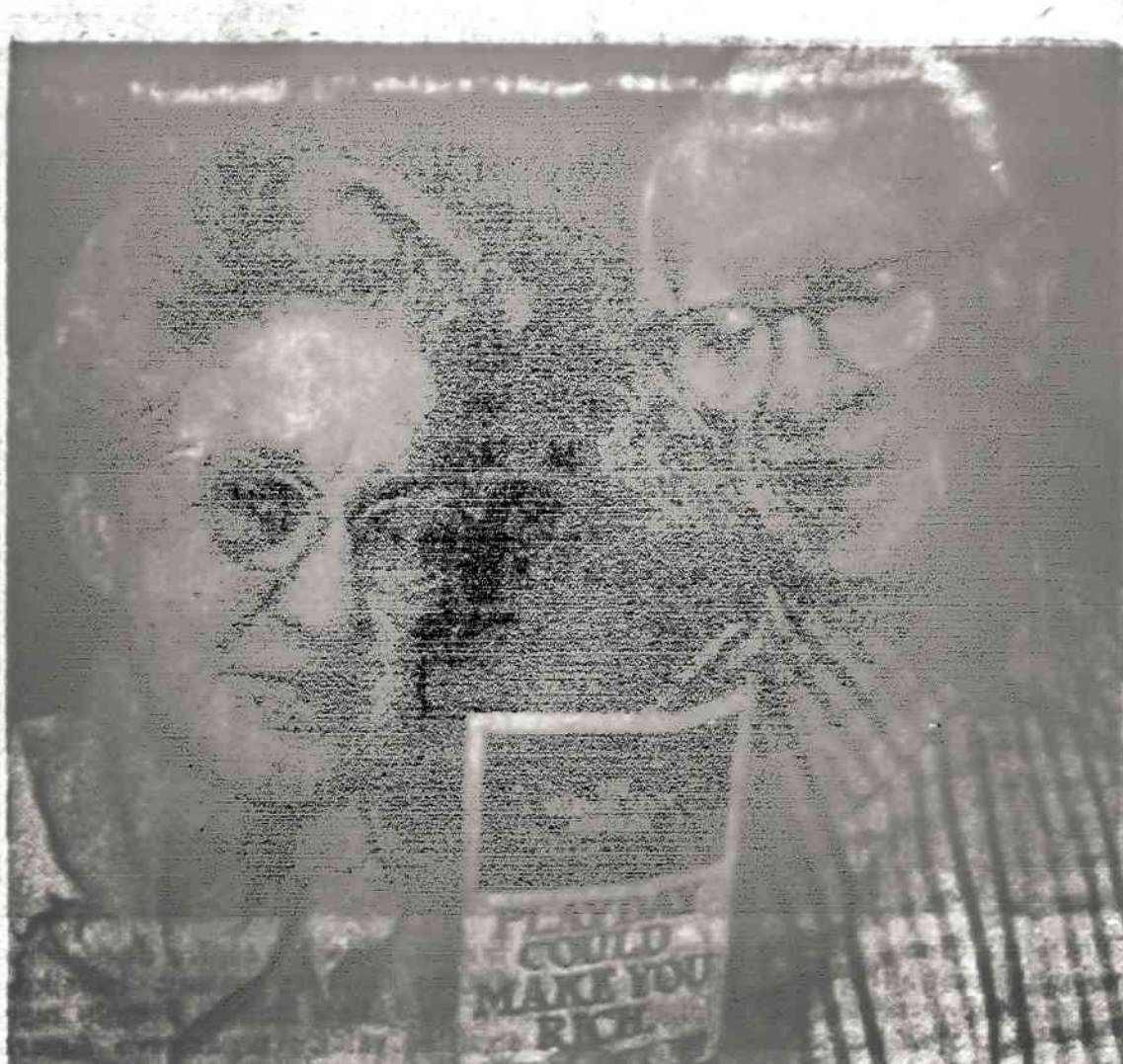
JAV kompartija Illinojų laimėjo kovą dėl išstatymo savo kandidatų rinkimuose ir valdžios postus. U. S. Distrikto teisėjas William J. Lynch išmetė Illinojaus valstijos įstatymą, reikalaujantį, kad politinė mažumų partija norinti išstatyti savo kandidatą, privalo surinkti 12,000 parašų iš 25,000 parašų, reikalingų bet kuriame apskrityje prie nominacijų peticijos.

LOS ANGELES. — Amerikos SR-71 Blackbird lėktuvas iš Londono į Los Angeles atskrido rekordiniu greičiu, 5,645 mylias padarydamas per 3 val., 47 min.

Susirinkimo PRANEŠIMAI

— Zemačių Kultūros Klubas po atostogų pirmas susirinkimas įvyks trečiadienį, rugsėjo 18 d. 7:00 val. vak. Hollywood salėje, 2417 W. 43rd St. Nariai kviečiami atsižvelgti, nes yra daug svarbių reikalų aptarti. Bus ir valės.

Rodė Didžiulienė, raš.

Ponia Maxine Hayes 74 metų ir George Smith, jos nuomininkas, 84 metų, džiaugiasi laimėjimu Illinojaus valstijos loterijoje 300,000 dol.

Pakalkos, J. J. Vilgaliai, p. p. Šimkai, L. R. Garbus su šeima iš Springfield, Mass.; Baltimoro lietuvių radijo vedėjas K. Laskauskas su žmona; kanadiškiečiai A. T. Viskontai su šeima, V. Stankaiciai ir daugelis kitų, kurių nespėjau geriau pažinti ir sužinoti pavardžių. Nebesimatė šiemet Petro Paulikonio iš Bostono, daugelį metų mus džiuginusio savo fonografu skambinčiomis lietuviškomis dainomis, ir malonaus džentlmeno Balio Šarkenio iš N. Jersey. Jis nesulaikė šios gražios vasaros ir paliko mus vienus džiaugtis atostogomis.

Vėžių partija

Man bevasaraujant pirmoji pramoga buvo vėžių partija, kurią suorganizavo ir paruošė niujorkiška E. A. Stakniai.

Ilgas stalias, per visą salę, net negalėjo sutalpinti visų, norinčių paragauti skanių lobsterių. Juk neveltui Kennebunkpore skaitomas vėžių karalystė. Tik čia ir gali pajusti to brangaus delikateso skonį. Visi pakeliai nukabinėti iškabomis, siūlančiomis ragauti lobsterių. Restoranoose jie brangūs, už vieną lobsterį sumoki 7-8 dol., o p. Stakniai gavo tik po 3 dol. Užbaigę tą skanią puotą, pradėjome dainuoti, o kai gale padainavome "Lietuva brangi", sėdėjęs greta manęs kun. Juozas Pragulbičias iš Elizabeth, N. J., prisiminė Kauno kunigų seminariją, kai jis ten mokėsi ir kai klierikai tą dainą padainuodavę Maiorinui per jo vardadienį, jis visada apsisveikindavo.

Tėvas Leonardas gražiai padėjo kviesti iniciatorių už malonų vakarą, už gražias dainas, kurios taip ramina visus nuteikę.

Du vakarus buvo suorganizuoti šaunūs balai

Didžioje salėje, pritemdytu spalvotu žviesu tamsoje, ponios išspūšusios ilgomis sukniomis, vyrai irgi gražūs, ilgomis kelnėmis, elegantiškai, melniai šokdino ponias.

Ponia Jadviga Steponavičienė iš Stamford, Conn., didelę specialistę puošia gaminti, vašino visus skanių taurių gėrimu ir saldžiais pyragais.

Rimtos paskaitos

Dr. J. Jankauskas, pasiguldęs ant stalo paskenduolės manėkėn, aiškino ir rodė, kaip atgavinti paskenduolį, ar kaip kitaip netekusį sąmonės žmogų.

O vieną vakarą dailininkas Kazys Zoromskis skaitė apie modernią meną. Rodė klasikinius meno paveikslus ir aiškino kaip vystėsi laiko eigoje menininkų darbai iki mūsų laikų, iki abstraktų.

Trumpai buvo paliestas ir Čiurlionis.

Literatūros rečitaliai

Rašytojas Kazys Bradūnas, pro Kennebunkpore pravažiudamas atostogų, Tėvo Leonardo pakviestas, sustojo čia paskaityti savo poeziją vasarotojams. Rugpjūčio 3 d. vakarą visi ir susirinkome į didžiąją salę. Pradėjo Tėvas Leonardas padėkojimo rašytojui K. Bradūnui už atvykimą ir pakvietimą rašytoją Algį Landsbergį, kuris supažindino mus su poeto kūryba ir pakvietė jį rečitaliui.

Poetas K. Bradūnas savo kūrybos skaitymo pradžioje nusistebėjo, kad prieš save mato tiek daug publikos. Jis manęs, kad salėje bus tik Rašytojų Sąjungos pirmininkas Leonardas Andriejus su vicepirmininku Algium Landsbergiu ir vienas kitas vasarotojas. Jam net prisiminė nuotykius Lietuvoje, kai Petras Cvirka, sužinojęs, kad jam reikės skaityti savo kūrybą per vieną literatūros vakarą parapijos salėje, išsigandęs ir net norėjęs pabėgti iš Pilviško stoties.

Bet, žinoma, K. Bradūnas mūsų neįsisgandęs ir pradėjo skaityti savo eilėraščius iš Trilogijos "Donelaičio kapas", iš Gedimino laiško temomis — "Pokalbis su karalium", eskizus "Kryžiai" ir "Lietuvos Kroniką" temomis, kaip okupanto panaikintų kryžių vietoje išdygdavau nauji kryžiai ir kalbėdavosi su kryžiais, išėjusiais iš dailininko Varono knygos puslapių.

Tur būt, kad mums praskaidrintų nuotaiką, poetas paskaitė ir savo humoristinius eilėraščius. Bet mūsų linksminimui tikrai nereikėjo. K. Bradūno kūrybos temos tokios rimtos, originalios ir naujos, tokios skaudžiai aktualios ir didelė kūrybine jėga sukurto, kad kiekvienas poeto taip artistiskai parašytas ir paskaitytas žodis, smigo kiekvienam į širdį. Ir norėjosi pasilikti toje rimtyje, tame liudesyje ir toliau girdėti skriaudžiamų lietuviškų kryžių pokalbį.

Labai susijaudinęs Tėvas Leonardas dėkojo prelegentui už tokį brangų vakarą, pakviesdamas dalyvius į skaityklą išgerti po taurę šampano ir svečio poeto K. Bradūno ir jo žmonos sveikata.

(Bus daugiau)

Kompartija eis į rinkimus

JAV kompartija Illinojų laimėjo kovą dėl išstatymo savo kandidatų rinkimuose ir valdžios postus. U. S. Distrikto teisėjas William J. Lynch išmetė Illinojaus valstijos įstatymą, reikalaujantį, kad politinė mažumų partija norinti išstatyti savo kandidatą, privalo surinkti 12,000 parašų iš 25,000 parašų, reikalingų bet kuriame apskrityje prie nominacijų peticijos.

LOS ANGELES. — Amerikos SR-71 Blackbird lėktuvas iš Londono į Los Angeles atskrido rekordiniu greičiu, 5,645 mylias padarydamas per 3 val., 47 min.

Susirinkimo PRANEŠIMAI

— Zemačių Kultūros Klubas po atostogų pirmas susirinkimas įvyks trečiadienį, rugsėjo 18 d. 7:00 val. vak. Hollywood salėje, 2417 W. 43rd St. Nariai kviečiami atsižvelgti, nes yra daug svarbių reikalų aptarti. Bus ir valės.

Rodė Didžiulienė, raš.

ŠVENTO RAŠTO PAMOKYMAI IR PAAIŠKINIMAI, KIEKVIENĄ DIENĄ BŪTINI KRIKŠČIONIUI

"Mano galybė Viešpaties ir apie jį mano giesmė, jis tapo mano išgelbėtoju. Jis mano Dievas ir jį aš šlovinsiu". 2 Moz. 15:2.

Jei Izraelitai šlovino Dievą dėl išgelbėjimo iš Egipto nelaisvės, kiek daugiau mes, dvasiškieji Izraelitai, turime būti dėkingi ir šlovinti Dievą dėlto, kad išgelbėjo mus iš sėtono vergijos, išvedė iš tamsos ir įvedė į savo stebėtiną šviesą. (1 Pet. 2:9). Todėl šventajame Rašte Viešpaties žmonės atkartotinai vadinami tiesos tarnais, Viešpaties atstovais, linksmybių žinių skelbėjais. "Jis ištraukė mane iš dykumos duobės iš nuodėmės dumblo ir pastatė ant uolos mano kojas, sutvirtino mano žingsnius". Psalmė 40:2.

Mažą knygutę, pavadintą JĖZUS PASAULIO IŠGANYTOJAS, gausite nemokamai, jei parasyte tokiu adresu:

F. ZAVIST, 3715 WEST 66th STREET
CHICAGO, ILLINOIS 60629

IV. RAŠTO TYRINETOJAI

IV. RAŠTO TYRINETOJAI

IV. RAŠTO TYRINETOJAI

IV. RAŠTO TYRINETOJAI

IV. RAŠTO TYRINETOJAI

IV. RAŠTO TYRINETOJAI

IV. RAŠTO TYRINETOJAI

IV. RAŠTO TYRINETOJAI

IV. RAŠTO TYRINETOJAI

IV. RAŠTO TYRINETOJAI

IV. RAŠTO TYRINETOJAI

IV. RAŠTO TYRINETOJAI

IV. RAŠTO TYRINETOJAI

IV. RAŠTO TYRINETOJAI

IV. RAŠTO TYRINETOJAI

IV. RAŠTO TYRINETOJAI

IV. RAŠTO TYRINETOJAI

IV. RAŠTO TYRINETOJAI

IV. RAŠTO TYRINETOJAI

IV. RAŠTO TYRINETOJAI

IV. RAŠTO TYRINETOJAI

Detroitas "žudikų sostinė" dyklėmis, vad. "Saturday Night special".

UPI teigia, kad pusantrų milijono gyventojų Detroito miestas nusipelnė negarbę būti vadinamas "žmogžudžių sostinė" ir pateikia keletą pavyzdžių, kaip pigi Detroito yra žmonių gyvybė. Tūlas Charles Mathis norėjo persiauti kojas, bet jo kojinių smarvė nepatiko jo "draugui" ir valandai nepraejus Mathis mirė savo draugo peršautas. Kitas atsitikimas: Joe Peoples, 64 m., norėjo šilumai gyvyje sustabdyti nepažįstamą asmenį, besirengiantį peiliu nudurti šunį ir pats buvo mirtinai nudurtas per nugarą.

Detroito šiame jau nužudytą 516 žmonių, 27 daugiau kaip pernai per tą patį laiką. Visą pernai buvo nužudyti 751 žmogus.

Nustatyta, kad pernai nužudytųjų 75 nuosimčiai buvo vyriškiečiai, kad tu trečdalis nužudymų įvyko "draugų" ar gimininių tarpe ir kad 63% nužudymų buvo padaryti šaunamais ginklais, daugiausia pigiomis šau-

Automobiliai nuodija o rūkymas dar labiau

AMA (Amerikos medikų sąjungos) žurnale paskelbti duomenys tyrimų, kurie parodė, kad arti pusės nerūkiančių amerikiečių turi savo kraujyje pavojingai aukštą anglies viendegio dujų kiekį, o su tais, kurie rūko, problema yra dar rimtesnė.

Wisconsinio medicinos kolegija 1969 — 1972 metų laikotarpyje tyrė 29,000 donorų kraują. Donorai (asmenys, kurie Raudonojam Kryžiui, auksa savo kraujo) buvo parinkti iš gyvenančių miestuose, priemiesčiuose ir "kaimuose".

Nustatyta, kad automobilių išleistos dujos yra pati didžioji versmė aplinkai anglies viendegiu užteršti. Federalinių autoritetų nustatyta, kad anglies viendegio koncentracija kraujyje apie 1.5% ar daugiau yra pavojinga žmogaus sveikatai, o visų ištytųjų žmonių arti pusės (45 nuosimčiai) turėjo savo kraujyje tu anglies viendegio dujų kenksmingai aukštą kiekį. Doktorai nustatė, kad tabako rūkymas yra svarbiausias anglies viendegio faktorius. Žodžiu rūkoriai savo kraujyje turėjo anglies viendegio tris ir

Rugsėjo 7 dienos popietę lietuviai, latviai ir estai Chicago centre demonstravo prie Australijos konsulato prieš pripažinimą Lietuvos rusams. Paveiksle matomas lietuviškas nešiojamas plakatų ir kurtas šimtais žmonių maršas savo eisenose. Demonstracija prieš Australijos valdžią organizavo Amerikos Lietuvių Taryba. Nuotrauka Martyno Nagio

daugiau kartų didesnį kiekį kaip nerūkantieji.

Kainos kyla vis aukštesnės

Darbo Statistikos Biuras Washingtono skelbia, kad per ką tik praėjusį rugpjūčio mėnesį kainos prekėms urmu (didmenimis) pakilo 3.9 nuosimčiai, kas reiškia, kad urmininkai tas kainas uždės pirkėjams. Jei kiliams tėsiai kaip per rugpjūčio mėnesį per visus metus, tai kainos pakils 46.8 nuosimčiai. Dabartinės kainos pakilusiųs tiek, kad prekė kuri 1967 metais kaštavo \$100, dabar kaštuoja \$167.40. Tai antras didelis mėnesinis kainų pakilimas. Pirmas — 6.2 nuosimčiai buvo praėjusių metų rugpjūčio mėnesį po to, kai valdžia nūmė draudimą kainas kelti.

Trys negrai kandidatai mero Richard Daley vieton

Trys kandidatai negrai pasiskelbė siekti Chicago mero Daley kėdės lapkričio mėn. rinkimuose. Vienas yra miesto pietinės dalies advokatas, ir biznierių Duke McNeil, antrasis Illinoiso senatorius Richard Newhouse ir trečias Edward Allen. 36 metų Chicago Westsides Development korporacijos prezidentas, kurio pareigos yra aprūpinti butais žemųjų pajamų šeimas.

TRUMPAI

— Elena Blandytė dainos ir dailiojo žodžio rečitalyje rugsėjo 22 d. išpildys 9 harmonizuotas liaudies dainas ir 8 lietuvių kompozitorių kūrinius. Dailiojo žodžio dalyje padėklausius V. Krėvės "Užkeiktą mergą" ir

B. Brazdžiočio eilėraštį "Mažoji motina".

— Chicago Lietuvos Vyrų choro 1-ji repeticija įvyks š. m. rugsėjo 23 d., pirmadienį, Marquette Parko Lietuvių parapijos patalpose.

— Rašytojai Birutė Pūkelevičiūtė paskirta šių metų Dirvos konkursinė 500 dol. premija už novelę "Kaip Arvis išėjo į žmones". Teisėjų komisijoj buvo Vytautas Alantas, Balyš Gražulis ir Alfonsas Nakas. Konkursas ir premijos mectenas Simas Kaštelionis iš Marquette Parko apylinkės.

— Juozas Lesčinskas, Detroit, Mich., išrinktas St. Butkaus šaulių kuopos pirmininku, kun. Alfonsas Babonas — sielovada, Adelė Poderienė ir Vincas Tamoliūnas — vicepirm., Petras Želvis — sekr., Petras Blūdžius ir Juozas Augaitis — ižd., Algis Pesys — parengiamas, Vladas Mingėla — informacijai, Jonas Maršalkovičius — ypatingiems reikalams.

— Baltimorės Lietuvos radijo programos dabar girdimos sekmdieniais 10 val. ryto iš WBAL — FM 97.9 stoties.

— Lietuvių Agronomų S-gos suvažiavimas įvyks Chicagoje spalio 12 d. Akademija bus jaunimo centre, o banketas — Lietuvių tautiniuose namuose.

— Birutė Navickaitė iš Lemonto, baigusi lituanistinės mokyklos 8 skyrius, išvyko mokyti į Vasario 16 gimnaziją Vokietijoje.

— Dail. Danguolės Stončiūtės darbų paroda atidaroma rugsėjo 20 d. 8 val. vak. Čiurlionio galerijoje.

— Sol. Ona Birutė Aleksaitė iš Bostono dalyvaus Tautos

AMERIKOS LIETUVIŲ TARYBA IR VLIKAS

kviečia visus lietuvius pareikšti protestus laiškais arba telegramais dėl neteisėto pripažinimo Lietuvos ir Pabaltijo kraštų aneksijos prie Sov. Rusijos, prašant tai atitaisyti deklaruojančioms kraštams nepriklausomybę, o jų žmonėms laisvę.

Australijos premjerui rašyti: Hon. E. G. Whitlam, QC., Parliament House, Canberra, ACT 2600, Australia.

Ambasadoriui Washington: Hon. Sir Patrick Shaw, Embassy of Australia, 1601 Massachusetts Ave., NW, Washington, DC. 20036.

Konsulatui Chicagoje: Consulate General of Australia, 111 E. Wacker Dr., Chicago, Ill. 60601.

Opozicijos vadui Australijos parlamente: Hon. Billy M. Snedden, QC., Parliament House, Canberra, ACT 2600, Australia.

Tokiu pat reikalu rašyti Naujosios Zelandijos premjerui: Hon. Wallace E. Rowling, Parliament Building, Wellington, New Zealand.

Taip pat rašyti ambasada Washington: Mr. Lloyd White, Embassy of New Zealand, 19 Observatory Circle, N. W., Washington, D. C.

Abiejų kraštų konsulatams bei atstovybėms kituose miestuose ir valstybėse galima rasti telefonų knygose bei teirautis organizacijų padalinuose ir diplomatinėse tarnybų įstaigose.

Rašyti laiškus ir siųsti telegramas padeda Amerikos Lietuvių Taryba, 2606 W. 63rd St., Chicago, Ill. 60629. Tel. 778-6900. Telegramas padeda siųsti Margutis, 2422 W. Marquette Rd. Tel. GR 6-2242.

HELP WANTED — MALE
Darbininkų Reikia
AUTO BODY DIREKTUI REIKALINGAS DARBININKAS, mokantis kalbėti angliskai, bendriems dirbtuvės darbams, karo valytojas, nusimanantis mechanikoje. Nuotatinis darbas. 5½ dienos savaitėje.
5518 W. 63rd ST.
Tel. 776-5882.

BUS BOY
Full or part time.
Day or night shifts.
PRIVATE CLUB
Call OR 6-0300

HELP WANTED — FEMALE
Darbininkų Reikia
SALAD MAKER — ASST. COOK
Immediate opening in Evanston Office cafeteria for an individual with experience in salad and food preparation. Hours 7:00 A. M. to 3:00 P. M. Mon.-Fri. Please call for App't.
Mrs. CALLAHAN
866-7200

AMERICAN HOSPITAL SUPPLY CO.
2020 RIDGE AVENUE
EVANSTON, ILLINOIS 60204
General Cafeteria Help
Immediate opening in Evanston office cafeteria. Duties will include light food preparation, cleaning, etc. Hours 7:00 A. M. to 3:00 P. M. Mon.-Fri. Please call for App't.
Mrs. CALLAHAN
866-7200

AMERICAN HOSPITAL SUPPLY CO.
2020 RIDGE AVENUE
EVANSTON, ILLINOIS 60204
WAITRESSES
Full or part time.
Day or evening shifts.
Steady work.
PRIVATE CLUB.
Call OR 6-0300

BUSINESS CHANCES
Biznio Proges
SAVININKŲ PARDOUDA mūrinių namų su gerai įrengta taverna ir 4 kambarių butu. Geras biznis. Vyro mirtis verčia parduoti už orinamą kainą.
7253 So. WESTERN AVE.
Tel. PR-8-9857 diena
arba
GR 6-1032 po 6 val. vak.

HELP WANTED — MALE-FEMALE
Reikia Darbininkų ir Darbininkių
GENERAL CLEAN-UP
MEN OR WOMEN
Full time.
Night shift — start about 11 PM.
PRIVATE CLUB
Call OR 6-0300

PERSONAL
Asmenų Ieško

WANTED BABY SITTER for exchange of room and board while mother works. Two children school age. Tel. 884-8533 after 4 P. M.

MRS. KING
READER ADVISOR
ON ALL PROBLEMS
SICK OR WORRIED
Call Me for more information.
(312) 821-9182

šventės minėjimo programoje rugsėjo 21 d. 7 val. vak. Lietuvių namuose, 269 — 2nd Street, Elizabeth, N. J. Kalbės dr. J. Jonas Balyš. Ruošia ALTS skyrius.

— T. Trainienė, Bridgeport, Conn., išrinkta naujai įsteigto Lietuvos vyčių skyriaus pirmininke, S. Marcavage — vicepirm., A. Marcavage — sekr., A. Gecevič — ižd., W. Palaske — iždo sekr. Kun. kleb. F. Prauckus globoja naująjį skyrių, kviesdamas visus prisidėti prie lietuvių ir lietuviškumo renesanso.

— Amerikos Lietuvių 8-to kongreso banketas įvyks šeštadienį, 1974 m. rugsėjo 28 d. 7:00 val. vak. Pick Congress viešbutyje. Organizacijos ir pavieniai asmenys prašomi įsigyti bilietus iš anksto pas banketo vedėją Oną Gradinskienę, 2512 W. 47th St., Chicago, Ill. 60632, telef. FR 6-1998, arba Alto raštinėje, 2606 W. 63rd St., telef. 778-6900. Kaina \$12.50 asmeniui. Asmeniškai pakvietai nebus siuntinėjami. (Pr).

REAL ESTATE

REAL ESTATE FOR SALE
Namai, Žemė — Pardavimui

PASKOLO PERKANT NAMUS, DAROMOS ILGIEMS TERMINAMS IR ZEMAIS NUOSIMČIAIS MENESINIAIS ISSIMOKEJIMAMS
DEL VISU INFORMACIJU, KREIPKITES I
MUTUAL FEDERAL SAVINGS
PETRAS KAZANAUSKAS, Prezidentas
2212 W. Cermak Road Chicago, Ill. Virginia 7-7747

BUTU NUOMAVIMAS
NAMU PIRKIMAS — PARDAVIMAS — VALDYMAS — NOTARIATAS — VERTIMAI
VISU RŪSIU DRAUDIMO AGENTURA
J. BACEVIČIUS — BELL REALTY
INCOME TAX SERVICE
6455 So. Kedzie Ave. — 778-2233

DIDELIS SKLYPAS, 5 kamb., bungalov, 63 ir Whipple. Retas pirkinybės nebrangiai.
2 PO 6 SU 3 MIEGAMAIŠ. Svarus, geras, teisinga kaina, Marquette Parke. Puiki proga lietuviui.
4 PO 5 ANT 40' sklypo Marquette Parko apl. Naujas šildymas. Reikia sutvarkyti palikimą.
PENKI BUTAI IR 2 BIZNIO PATALPOS. Gražus namas Marquette Parko centre. Palikimas — reikia skubiai parduoti.

ŠIMAITIS REALTY
Tel. 436-7878
2951 W. 63rd St. (prie Sacramento)

BY OWNER
2 STORY BRICK HOME.
Good Southwest location.
Call 776-6996.

NEAR 66th and ST. LOUIS
6 room brick bungalow with 3 bedrooms. Gas heat. 2 car garage. Modern bath. Stove and refrigerator. Only \$28,000.
MILAN & MILAN
239-1423

♦ Rašomosios maš. visom kalbom ir gaidom, visuose modeliuose gaunamos Chicagoje: diena LU 5-9500, ir vakarais pas A. Daugirdą tel. 476-7399 arba tiesiai iš SPARTA Savininko: J. L. Giedraitis, 10 Barry Dr., E. Northport, N. Y. 11731. (Pr).

♦ Svarbu lietuviškam jaunimui tarp 17 ir 23-ųjų metų amžiaus. Kaip spaudoje buvo minėta, šiais mokslo metais Chicago miesto aukštesniosiose valdiškose mokyklose "bus" galima gauti vieną kreditą, iš lietuvių kalbos, pirmą išlaikčius švietimo ministerijos nustatytus egzaminus. Tokie egzaminai jau paruošti, tačiau, prieš juos išspausdinant ir paskleidžiant atitinkamose mokyklose, reikia dar atlikti, taip vadinamą, patikrinimą (pre-test). Šiam tikslui reikalinga bent 100 lietuviškų mokinėlių jaunuolių tarp 17 ir 23-ųjų metų amžiaus, kurie egzaminų uždavinius atliktų ir tuo jų tinkamumą patvirtintų. Tas patikrinimas įvyks š. m. rugsėjo mėn. 18 d. 6 val. vak. Jaunimo centre. Kviečiame ir raginame visą Chicago ir apylinkių lietuvišką jaunimą gausiai susirinkti. Kad lietuvių kalba būtų užskaityta viešųjų mokyklų programoje, daug pasidarbavo gen. Lietuvos konsule J. Daužvardienė ir visa eilė kitų asmenų, dabar Jūsų eilė: atvykite ir pasitaraukite tie tik savo jaunesiems broliukams ir sesutėms, bet ir priaugusioms lietuviukų kartoms. Smulkesnių informacijų galima gauti telef. 925-3850 (dienos metu) ir 778-8370 (vakare). (Pr).

VALDIS
REAL ESTATE
7051 So. Washtenaw Ave. RE 7-7200
BUTU NUOMAVIMAS, IVAIRUS DRAUDIMAI, NAMU IR NEKILNOJAMO TURTO PIRKIMAS — PARDAVIMAS.
BALYS BUDRAITIS
BUD'S REAL ESTATE
4369 ARCHER AVE., CHICAGO
TEL. — 254-5554

BUILDERS AND CONTRACTORS
Namų Statyba ir Remontas

HEATING CONTRACTOR
Irengiu mieste ir užmiesty naujus ir perstatau senus visų rūšių namų apšildymo pečius, air-conditioning, vandens boilerius ir šilumos rinas (gutters). Dirbu greit, sąžiningai ir garantuotai.

DOMAS ŽUKAUSKAS
4444 So. WESTERN AVE.
Chicago, Ill. 60609. Tel. VI 7-3447

M. A. SIMKUS
Real Estate, Notary Public.
INCOME TAX SERVICE
4259 S. Maplewood, Tel. 254-7450
Beto daromi ir liudijami vertimai, pildomi pilietybės pareiškimai ir kitoki blankai.

DEMESIO
62—80 M. AMŽIAUS VAIRUOTOJAI
Tiktai \$104 metams automobilio Liability apdraudimas.
Kreiptis:
A. LAURAITIS
4645 So. ASHLAND AVE.
523-8775

Siuntiniai į Lietuvą ir kitus kraštus
P. NEDZINSKAS, 4065 Archer Ave.
Chicago, Ill. 60632 Tel. YA 7-5980

TERRA
Brangenybės, Laikrodžiai, Dovanos visoms progoms.
3237 WEST 63rd ST., CHICAGO
Telef. 434-4660

A. TVERAS
LAIKRODŽIAI IR BRANGENYBES
Pardavimas ir Taisyimas
2646 WEST 69th STREET
Tel.: REpublic 7-1941

BIZNIERIAI, KURIE GARSINASI "NAUJENOSE" — TURI GERIAUSIA PASISEKIMĄ BIZNYJE

A. G. AUTO REBUILDERS
Cia automobiliai išlyginami ir nudažomi. Darbas atliekamas sąžiningai ir gerai, prilygus darbininkų. Kainos nebrangios.
3518-24 W. 63rd Street, Chicago, Ill.
TEL. — 776-5888
Anicetas Gerbačiauskas, sav.